تذکرہ اولیائے پاکستان افغانستان

دمشرق او مغربی پاکستان مشاهیر
اولیاء الله او عالمانو حالات

روحانی رابطه

او

روحانی ترون

جلد اول

مؤلف
عبدالحلیم اثر افغانی

مکتبہ حضرت سید نجات قلندر علیہ الرحمہ
قریہ چھونی سیدان

فهرست

نمبرشمار	عنوان	زمانه	صفحه
۱	فهرست دَحوالے دَکتابونو		۶
۲	تشکر		۱۲
۳	تړون		۲۶
۴	دیباچه		۲۹
۵	تقریظ دَ حافظ محمد ادریس مرحوم	۱۹ ستمبر سنه ۱۹۶۳ء	۳۸
۶	تقریظ دَ محمد یونس سیټهی	۱۰ اکتوبر سنه ۱۹۶۳ء	۴۲
۷	تقریظ دَ سید نصرمن الله مشوانی	۱۶ اکتوبر سنه ۱۹۶۳ء	۴۶
۸	تقریظ دَ خان عبدالودود خان	۱۴ نومبر سنه ۱۹۶۳ء	۵۰
۹	تقریظ دَ شیخ محمد حسین صاحب	۲۵ نومبر سنه ۱۹۶۳ء	۵۲
۱۰	حضرت سنان ابن محتق هُذلی المعروف		۵۶
	په اصحاب بابا رضی الله عنه. شهید	سنه ۴۵ ھ	
۱۱	سید جلال بخاری گنج علم شهید	سنه ۳۹۲ ھ	۶۴
۱۲	مولانا علی ابن یوسف دلازاک	سنه ۳۹۳ ھ	۶۸
۱۳	حضرت داتا گنج بخش لاهوری	سنه ۴۸۵ ھ	۷۱
۱۴	حضرت مدیح بابا چشتی	سنه ۳۰۰ ھ	۱۳۰
۱۵	شیخ ابوبکر صالح	سنه ھ	۱۳۵
۱۶	حضرت آتو شوربانی خویشکی	سنه ۵۳۷ ھ	۱۳۶
۱۷	حضرت میران محی الدین شیخ عبدالقادر جیلانی	سنه ۵۶۲ ھ	۱۴۵
۱۸	حضرت سخی سرور سلطان	سنه ۵۷۷ ھ	۱۵۸

نمبرشمار	عنوان	زمانه	صفحه
۱۹	سلطان بختیار خلجی، مشرقی پاکستان	سنه ۶۰۲ ھ	۱۶۳
۲۰	سید امیر کبیر. سندهی	سنه ۶۳۰ ھ	۱۷۲
۲۱	شیخ شهاب الدین، سهروردی	سنه ۶۳۲ ھ	۱۷۶
۲۲	حضرت خواجه معین الدین حسن چشتی	سنه ۶۳۲ ھ	۱۸۰
۲۳	حضرت سید مبارک غزنوی	سنه ۶۳۲ ھ	۲۳۲
۲۴	حضرت لعل شهباز قلندر سهروردی	سنه ۶۵۰ ھ	۲۳۱
۲۵	حضرت ابراهیم دانشمند انصاری	سنه ۶۶۰ ھ	۲۴۵
۲۶	حضرت شیخ بهاء الدین ذکریا ملتانی	سنه ۶۶۶ ھ	۲۴۹
۲۷	خواجه بابا فرید گنج شکر	سنه ۶۷۰ ھ	۲۶۱
۲۸	حضرت جلال الدین میر سرخ بخاری	سنه ۶۹۰ ھ	۲۷۴
۲۹	اولیائے مشرقی پاکستان	———	۲۸۸
۳۰	شیخ شرف الدین تواله	سنه ۷۲۵ ھ	۲۹۹
۳۱	شیخ جلال الدین تبریزی	سنه ۷۳۳ ھ	۳۰۵
۳۲	سلطان فخر الدین مبارک شاه	سنه ۷۴۷ ھ	۳۰۵
۳۳	سلطان علاء الدین علیشاه	سنه ۷۴۷ ھ	۳۱۰
۳۴	حاجی الیاس شاه	سنه ۷۵۱ ھ	۳۲۲
۳۵	غیاث الدین اعظم شاه	سنه ۷۸۶ ھ / ۸۰۱ ھ	۳۲۳
۳۶	مولانا سراج الدین عطاء	سنه ۷۱۵ ھ	۳۲۴
۳۷	حضرت شیخ راجه بیابانی	سنه ۷۵۰ ھ	۳۲۹
۳۸	عثمان اخی سراج	سنه ۷۵۳ ھ	۳۳۱
۳۹	شیخ علاء الحق	سنه ۷۸۳ ھ	۳۳۴
۴۰	حضرت مخدوم جهانیان	سنه ۷۸۸ ھ	۳۳۷

نمبر شمار	عنوان	زمانہ	صفحہ
۴۱	خواجہ بہاء الدین نقشبندی	سنہ ۷۹۱ھ	۳۶۰
۴۲	حضرت بدر عالم زاهدی	سنہ ۷۹۴ھ	۳۶۹
۴۳	قاضی سراج الدین صدیقی	سنہ ۸۰۰ھ	۳۷۹
۴۴	نور قطب عالم	سنہ ۸۱۸ھ	۳۸۴
۴۵	حضرت پیر قتال زاهدی	سنہ ۸۲۱ھ	۳۸۶
۴۶	حضرت خواجہ محمد گیسو دراز ثانی	سنہ ۸۲۵ھ	۳۸۶
۴۷	سید محمد گیسو دراز اول	سنہ ۴۰۰ھ	۳۸۸
۴۸	سیدنا آدم بنوری	سنہ ۱۰۵۴ھ	۴۰۳
۴۹	سادات تارن	———	۴۰۵
۵۰	سیدنا محمد طاهر الحسینی	سنہ ۴۰۰ھ	۴۰۵
۵۱	خواجہ یحیٰ کبیر غور غشتی	سنہ ۸۳۴ھ	۴۰۷
۵۲	شیخ صدر الدین صدر جهان	سنہ ۹۳۲ھ	۴۱۵
۵۳	حضرت سید علی ترمذی، پیر بابا	سنہ ۹۹۱ھ	۴۲۰
۵۴	مولانا شیخ احمد سون	سنہ ۱۰۳۰ھ	۴۴۷
۵۵	حضرت سید پیر ابراهیم بخاری	سنہ ۱۰۳۳ھ	۴۵۴
۵۶	مولانا عبد الوهاب اخون پنجو بابا	سنہ ۱۰۴۰ھ	۴۵۹
۵۷	شیخ محمد طاهر بندگی	//	۵۰۵
۵۸	حضرت مولانا اخوند درویزہ	سنہ ۱۰۴۸ھ	۵۰۹
۵۹	شیخ سید خواجہ ذکریا	سنہ ۱۰۵۵ھ	۵۴۳
۶۰	اخوند محمد یونس گیلانی	سنہ ۱۰۵۹ھ	۵۵۴
۶۱	شیخ امام الدین خلیل	سنہ ۱۰۶۰ھ	۵۶۶
۶۲	حضرت شیخ رحمکار کاکا صاحب	سنہ ۱۰۶۳ھ	۵۷۱

نمبر شمار	عنوان	زمانہ	صفحہ
۶۳	شیخ حمید دانشمند (مشرقی پاکستان)	سنہ ۱۰۶۳ھ	۵۹۰
۶۴	شیخ حاجی بهادر کوهاٹی	سنہ ۱۰۷۸ھ یا ۱۰۹۰	۵۹۵
۶۵	حضرت اخوند الیاس یوسفزائی	سنہ ۱۰۸۶ھ	۶۱۲
۶۶	حضرت شیخ حبیب پشاوری	سنہ ۱۰۹۳ھ	۶۲۳
۶۷	حضرت اخوند مامون یوسفزائی	سنہ ۱۰۹۹ھ	۶۲۵
۶۸	مولانا سعد اللہ خان وزیرآبادی	سنہ ۱۱۰۲ھ	۶۲۷
۶۹	مولانا شیخ سعدی لاهوری	سنہ ۱۱۰۸ھ	۶۳۰
۷۰	مولانا سید محمد قطب بنوری	سنہ ۱۱۰۸ھ	۶۳۳
۷۱	حضرت مولانا محمد اسماعیل غوری	سنہ ۱۱۱۱ھ	۶۳۷
۷۲	حضرت پیر سید حسن پشاوری	سنہ ۱۱۱۵ھ	۶۳۹
۷۳	حضرت شیخ عبد الغفور پشاوری	سنہ ۱۱۱۶ھ	۶۴۸
۷۴	حضرت میاں عبد الحیٰ سندھی	سنہ ۱۱۱۷ھ	۶۵۴
۷۵	حضرت اخوند میاں نعیم	سنہ ۱۱۲۱ھ	۶۶۳
۷۶	حضرت شیخ محمد یحیٰ داتک	سنہ ۱۱۳۱ھ	۶۶۵
۷۷	حضرت شیخ شهباز قلندر قادری	سنہ ۱۱۳۳ھ	۶۷۵
۷۸	حضرت شیخ شهباز مهمند	سنہ ۱۱۴۶ھ	۶۷۷
۷۹	حضرت شاہ محمد غوث قادری لاهوری	سنہ ۱۱۵۲ھ	۶۷۸
۸۰	حضرت میاں عبد الحکیم کاکڑ	سنہ ۱۱۵۳ھ	۶۹۴
۸۱	حضرت شاہ عبد الرحیم (مشرقی پاکستان)	سنہ ۱۱۵۸ھ	۷۰۷
۸۲	حضرت شیخ جنید پشاوری	سنہ ۱۱۶۲ھ	۷۰۹
۸۳	حضرت شاہ عبد اللطیف بهٹائی	سنہ ۱۱۶۵ھ	۷۱۳
۸۴	حضرت شیخ محمد مومن	سنہ ۱۱۸۲ھ	۷۲۳

نمبر شمار	عنوان	زمانہ	صفحہ
۸۵	حضرت میاں محمد عمر چمکنی	سنہ ۱۱۹۰ھ	۷۲۵
۸۶	حضرت شیخ اخوند محمد نقشبندی	سنہ ۱۱۹۱ھ	۷۴۸
۸۷	حضرت اخوند محمد صدیق پھلوارکؒ	سنہ ۱۱۹۵ھ	۷۵۳
۸۸	حضرت حافظ محمد صدیق بشوانیؒ	سنہ ۱۱۹۸ھ	۷۵۴
۸۹	اخوند حافظ محمد، عمر زائے	سنہ ۱۲۰۶ھ	۷۵۷
۹۰	حضرت صوفی سید محمد دائم (شوقی پاکستان)	سنہ ۱۲۱۲ھ	۷۵۹
۹۱	اخوند سید شیر محمد فاروقی	سنہ ۱۲۱۴ھ	۷۶۱
۹۲	حضرت حافظ عبد المقتدر، الپوریؒ	سنہ ۱۲۱۵ھ	۷۶۹
۹۳	حضرت محمدی صاحبزادہ، چمکنی	سنہ ۱۲۲۰ھ	۷۷۴
۹۴	حضرت فضل احمد، معصومی	سنہ ۱۲۳۲ھ	۷۸۰
۹۵	حضرت عبید اللہ میاں گل چمکنی	سنہ ۱۲۳۳ھ	۷۹۴
۹۶	اخند زادہ فیض اللہ	سنہ ۱۲۳۴ھ	۷۹۵
۹۷	بابا فیض اللہ تیراھی	سنہ ۱۲۳۵ھ	۷۹[illegible]
۹۸	حضرت سید عبد الحکیم بخاری	سنہ ۱۲۳۶ھ	۸۰۲
۹۹	حضرت سچل سرمست (سندھی)	سنہ ۱۲۴۲ھ	۸۰۵
۱۰۰	حضرت سید احمد شہید بریلوی	سنہ ۱۲۴۶ھ	۸۱۳
۱۰۱	حضرت شاہ سلیمان تونسوی	سنہ ۱۲۶۷ھ	۸۴۳
۱۰۲	حضرت نور محمد تیراھی	سنہ ۱۲۶۸ھ	۸۴۹
۱۰۳	حضرت میاں مستجاب (قبایلی علاقہ مہمند)	سنہ ۱۲۷۵ھ	۸۵۳
۱۰۴	حضرت سید محمد امیر دکوټی	سنہ ۱۲۹۴ھ	۸۵۸
۱۰۵	حضرت شیخ عبد الغفور د سوات	سنہ ۱۲۹۵ھ	۸۹۶
۱۰۶	حضرت شاؤ بابا صاحب دَ دیر	سنہ ۱۳۱۲ھ	۹۱۹

نمبر شمار	عنوان	زمانہ	صفحہ
۱۰۷	حضرت مولانا نجم الدینؒ هډے	سنہ ۱۳۱۹ھ	۹۲۴
۱۰۸	حضرت میاں فقیر اللہ جلال آبادی	———	۹۲۶
۱۰۹	حضرت مولانا عبد الوهاب دَمانکی	سنہ ۱۳۲۲ھ	۹۳۱
۱۱۰	حضرت مولانا محمد اسرائیل شهید	سنہ ۱۳۲۴ھ	۹۴۰
۱۱۱	حضرت خواجہ سید مہر علی شاہ گیلانی	سنہ ۱۳۵۶ھ	۹۵۱
۱۱۲	حضرت پیر فضل واحد حاجی صاحب د ترنگزاؒ	سنہ ۱۳۵۷ھ	۹۵۸
۱۱۳	حضرت سید میر آغا جان گیلانی	سنہ ۱۳۶۹ھ	۹۸۰
۱۱۴	حضرت سید بادشاہ جان	سنہ ۱۳۷۲ھ	۹۹۱

حضرت سید جلال بخاری گنج علم شهید علیه الرحمة

سنه ۳۸۶ ه

حضرت سید السادات شیخ المشائخ محمد جلال الدین جعفر بخاری گنج علم شهید" په دیار لسمه پیړۍ کښې د حضرت سید الشهداء امام حسین رض نمسے دے. شجره د نسب ئې داسے ده.

سید جلال الدین جعفر بخاری گنج علم. ځوی د سید امیر علی. ځوی د سید محمود مکی. ځوی د سید محمد مهدی. ځوی د سید حسن عسکری ځوی د سید امام علی نقی ځوی د سید امام محمد تقی ځوی د سید امام علی رضا ځوی د سید امام موسیٰ کاظم ځوی د سید امام جعفر صادق ځوی د سید امام محمد باقر ځوی د سید امام علی زین العابدین ځوی د حضرت سید الشهداء امام حسین علیهم السلام رضی الله عنهم اجمعین.

د حضرت سید جلال بخاری گنج علم شهید مزار مبارک د ملاکنډ ایجنسئ په ریاست دیر کښې په تالاش نومے علاقه کښې دے. او په کوم کلی کښې چه د دوی مزار مبارک واقع دے. هغې ته هم د دوی د مزار مبارک په مناسبت سره "زیارت کلے" وائی. د ملاکنډ نه چه چترال ته کوم پوخ سړک تلے دے. دا کلے د دغه پوخ سړک په غاړه باندے دے. او د ملاکنډ نه د دوه ویشت ۲۲ او چکدره نه د دیارلس ۱۳ میلونو په فاصله باندې شمال طرف ته واقع دے.

دابوریحان البیرونی او نورو مؤرخینو د بیان مطابق په سنه ۳۸۶ ه کښې چه د حضرت امیر سبکتگین" او راجه جی پال ترمنځه په وادئ لمغان کښې خونړے جنګ اوشه (امیر سبکتګین غزنوی" د راجه جی پال دا وړی په موسم دار الحکومت لمغان باندے حمله اوکړه.) او جے پال فوځونه په ماتے

سرشول نو بیا ورپسے چه دغه غازیان په هپه باندِرا روان شول او د کفارو دغه مات شوے لښکر ئې راپه مخه کړو. نو غازیانو د راجه جے پال د ژمی د موسم دار الحکومة هنډ (تحصیل صوابی) ته د ننګرهار، کنړ، باجوړ او سوات په ځمکو د پرله پسے غزاګانو کولو نړ وستو ځانونه را اوبنکلی وو. او په دغه زمانه چه په دے پوره یادشو وعلاقو او ملکونو کښې د کفارو کوم حکومتونه قلعه ګانے وے. او کومے پخے او مضبوطے آبادئ د مضبوطو مورچو په شکل کښې موجودے وے نو هغه د غازیانو په لاس هسے په آسانه باندے فتح شوې نه وے. بلکه په قدم په قدم او توته په توته ځمکه باندے د کفارو او مشرکانو د فوځونو او اولسی خلقوا و د مسلمانانو غازیانو ترمنځه بے شمیره خونړی جنګونه شوی وو. په دے غزاګانو کښې چه د کنړ، باجوړ، سوات، بونیر، مردان، پیښور او غزنیز او میدانی علاقو کښې کوم مسلمانان شهیدان شوی دی. هغه ځان له جلا او بحث غواړی. په دے ټولو علاقو کښې چرته چه د کفارو پخوانئ آبادئ دی. او د هغې د کنډرا تو او آثار قدیمه ؤکیر چاپیره د بے شمیره شهیدانو زیارتونه چه موجود دی. دا هم د دغه دور شهیدان دی چه اکثر په دوئ کښې د پیر لوئ لوئ عالمان، سیدان او بزرګان دی. دلړے لړے هیوادونو نړ د اسلامی لښکر سره دلته راغلی دی او د اسلام د سرلوړئ او اشاعت د پاره ئې په دے ځمکو د شهادت جام څښلے دے. چنانچه په دغه شهیدانو کښې یو نامور شهید حضرت سید السادات محمد جلال الدین جعفر بخاری گنج علم دے. چه د تالاش په علاقه کښې په جهاد کښې شهید شوے وو. او نن هم د دغه "زیارت کلی" په خوا وشا کښې د کفارو پخوانئ او زړے مګر پخے آبادئ او د هغې کنډرونه او آثار قدیمه موجود دی. په دے سلسله کښې د حضرت اخوند رویزه بابا روایت داسے دے. چه حضرت سید جلال بخاری گنج علم په دغه غزاګانو کښې د سوات په ځمکه باندِ شهید شوے وو. او زیارت ئې د وادئ سوات په "ابوها" نومے کلی کښې

جوړشوے وُو۔ دازیارت سنه ٣٨٦ هـ نه ترسنه ٨٢٧ هـ پورے هم په دے ځائے
باندے وو۔ هرکله چه په سنه ٨٢٧ هـ کښې دَ یوسفزو قبیلے خلق د سوات ځمکے
ترراشریک شول۔ اوبیا وروستو دَ یوسفزی قام دَ ملی زی نومے قبیلے خلق د
سوات ځنے اوچت شول۔ او د موجوده ریاست دیر په تالاش نومے علاقے
باندِ آباد شول۔ نو د دے ملی زی قبیلے یو خوکسانو دَ شپے په پټه دَ حضرت سید
جلال بخاریؒ تابوت دَ ابوها نومے کلی دَ دغه ځوانی قبرنه اوکښلو۔ او دَ تالاش
په موجوده زیارت نومے کلی کښې ئے خښ کړلو۔ او په دغه وجه په زیارت
او ابوها دواړو کلی کښې دَ سید جلال بخاریؒ په نوم دَ دوئ زیارتونه موجود دی
لیکن څرنګه چه موږ ه روستو دَ حضرت سید حسین جلال بخاری
مخدوم جهانیان جهان ګشت (متوفی سنه ٧٨٨ هـ) په تذکره کښې واضحه کړے ده۔
په موضع ابوها کښې چه دَ سید جلال بخاری په نوم کوم مزار دے۔ دغه په حقیقت
کښې دَ دے مخدوم جهانیان جهان ګشت دَ کډئ ځائ او خلوتخانه وه چه وروستو
ترینه خلقو مزار جوړ کړے دے۔ او دَ تالاش په علاقه کښې چه کوم مزار دے
هغه دَ دے سید محمد جلال الدین بخاری ګنج علم شهید مزار دے۔ دَ حضرت
سید جلال بخاری ګنج علم شهید تذکره په دوه وجهو سره دَ دے خپل کتاب په اول
سر کښې را وړله.

الف یوه وجه داده چه دَ مغربی پاکستان په دے شمالمغربی حصه کښې چه
دَ حضرت رسول مقبول محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم په اولاد کښې کوم
نامور وسیدانو دَ اسلام دَ سرلوړئ دَ پاره جهادونه او غزاګانے کړے دی۔ د هغوئ
په مبارکو قدمونو ځمونږ۔ دا ملک بختور شوے دے۔ او په آخره ئے د شهادت جام
څښلے دے۔ او د دوئ دَ پاکو وینو په قربانئ ځمونږ۔ په دے ملک کښے د اسلام
باغ بنیرازه شوے دے۔ په دغه سیدانو کښې دَ زمانے په لحاظ چه دَ کوم بزرګ
د تولو نه بخوانی آل رسولؐ حالات په صحیح تاریخی ډول سره موږ ته معلوم

دی۔ هغه حضرت جلال الدین بخاری ګنج علم شهید علیه الرحمة و
الرضوان دے۔

ب بله وجه داده چه دَ دوئ په اولاد کښې د دے نور داسے کسان تیر
شوی دی. چه هغوئ دَ ګنج علم شهید خصوصی تعریفونه ژوندی
ساتلی دی۔ او ځمونږه دَ مغربی پاکستان خاوره ئے په هغې بختوره کړے۔
حضرت سید جلال بخاریؒ عالم وُو۔ او د عالم کار خلقو ته رشد او هدایت
کول وی۔ حضرت ګنج علم شهید مجاهد وو۔ او د مجاهد او غازی کار بچپلو
پاکو وینو دَ اسلام دَ نهالګی او باغ آبیاری کول وی۔ او دا دواړه فرائض
دوئ دغه درے واړه ګمسو په ښه شان سره سرته رسولی دی۔ پدے
وجه په موږ ه ټولو دَ دوئ ډیر لوئ حق او احسان دے۔ چه الله
پاک دے دَ هغې په بدله کښې دَ دوئ په ګور باندِ دَ انوارو باران اوکړی۔

حضرت جلال الدین

۱۱ ابو البرکات حسن میر سرخ بخاری

ولادت ———— په بخارا کښې سنه ۵۹۵ھ

وفات ———— په بهاولپور کښې سنه ۶۹۰ھ

د حضرت شیخ المشایخ ابو البرکات جلال الدین الملقب په جلال اعظم میر سرخ بخاری خپل اصلی او محضه نوم حسن دے "جلال الدین" ئے خاندانی لقب دے۔ او "جلال اعظم" او "میر سرخ" ئے ذاتی القاب دی۔ او چونکه په بخارا کښې پیدا شوے وو۔ پدے وجه د دوی د نوم سره لفظ د "بخاری" لیکلے شی د نسب سلسله ئے حضرت امام علی نقی رضی الله عنه ته رسیږی۔ شجره ئے داسے ده۔

ابو البرکات سید جلال الدین حسن[۱] المعروف په میر سرخ بخاری۔ ابن سید علی ابو المؤید[۲]، ابن سید ابو علی جعفر[۳]۔ ابن سید ابو الفتح صفی الدین محمد[۴]۔ ابن سید ابو محمد ناصر الدین محمود اصغر[۵]۔ ابن سید ابی یوسف وابو محمود شیخ المشایخ احمد[۶] قتال۔ ابن سید ابو احمد شهاب الدین عبد[۷] الله۔ ابن سید ابی عبد الله علی اصغر الملقب[۸] په اشتر ابن سید ابو علی، جعفر المرتضیٰ الملقب په خلیل الله ثانی او جعفر[۹] ثانی ابن الامام ابو الحسن ثالث محمد علی نقی رضی الله عنهم اجمعین۔

ضروری وضاحت

په دے پورتنی شجره کښې چه هر څومره نومونه ذکر شول دے هر یو نوم په حقله په اختصار سره څنے ضروری وضاحتونه دلته سلسلهوار درج کولے شی۔ د پاره دد ے چه په مختلفو تذکرو او شجره نسبونو کښې چه کوم فرق موجود دے هغه اشتباهات دی هغه رفع شی او فائده ئے عامه شی۔

[۱] د پېښور ښهر د بخاری سادا تو په شجره کښې او نورو عامو تذکرو کښې دا نوم فقط "جلال الدین میر سرخ بخاری" لیکلے شوے دے۔ حالانکه دغه د دوی القاب دی۔ اصلی نوم ئے نه دے۔ د باجوړ د بخاری سادا تو په شجره کښې د دوی اصلی او محضه نوم "حسن" درج دے۔ او د سید افتخار علی شاه نقوی بخاری مرحوم په تالیف "تحفة السادات" کښې او د اوچ بهاولپور د مشهور تذکره لیکونکی خواجه فیض محمد مرحوم په شجره کښې د دوی نوم داسے لیکلے شوے دے، "مخدوم سید جلال الدین حید رسرخ پوش بخاری" (په حواله د مکتوب د سید غلام شبیر بخاری د لاهور پنجاب) او د سید غلام حسن کاظمی د مظفر آباد آزاد کشمیر په یو مکتوب کښې د دوی نوم "حسین" درج دے۔ لیکن زمونږ د تحقیق مطابق د باجوړ د بخاری سادا تو د شجرے روایت زیات صحیح دے۔ ځکه مونږه هم دلته د دوی نوم حسن درج کړلو۔

[۲] د دے شجرے دویم نوم دے۔ "علی ابو المؤید" د قبائلی علاقے باجوړ د بخاری سادا تو په شجره کښې دا نوم "سید ولی محمد" درج دے۔ او د اوچ شریف بهاولپور په شجره کښې دا نوم "سید محمود اصغر" درج دے۔ لیکن د پېښور ښهر د بخاری سادا تو د شجرے او د سید غلام حسن کاظمی د مکتوب مطابق مونږه دا نوم "سید علی ابو المؤید" درج کړلو چه دا زیات صحیح روایت دے۔ مزار مبارک ئے په بخارا کښې دے۔ او په سنه ۵۷۵ھ کښې وفات شوے دے۔

[۳] د دے شجرے دریم نوم دے۔ "سید ابو علی جعفر" د اوچ د سادا تو په شجره کښې دا نوم داسے درج دے۔ "سید جعفر" او د باجوړ د سادا تو په شجره کښې هم دا نوم سید جعفر درج دے۔ لیکن د کوجر و کرهی د بخاری سادا تو د شجرے مطابق د دوی پوره نوم سید ابو علی جعفر دے۔ مزار مبارک ئے په بخارا کښې دے۔ او په سنه ۵۷۵ھ کښې وفات شوے دے۔

[۴] د دے شجرے څلورم نوم، "سید ابو الفتح صفی الدین محمد" دے۔ د باجوړ

پیښور ښهر کوجر ګړهئ. بهاولپور په تولو شجرو کښې د دوئ نوم "سیّد محمد" درج دے. لیکن د دوئ پوره نوم سید ابوالفتح صفی الدین محمد دے. مزار مبارک ئے په بخارا کښې دے. او په سنه ۵۱۹ھ کښې وفات شوے دے.

۵ د دے شجرے پنځم نوم "محمود" دے. د قبائلی علاقے باجوړ د بخاری ساداتو په شجره کښې د ا نوم "سید ولی محمد" درج دے. او د اوچ شریف بهاولپور په شجره کښې د ا نوم سیّد محمود اصغر درج دے. د ضلع مردان د کوجر ګړهئ د بخاری ساداتو په شجره کښې د ا نوم صرف "سید محمود بخاری" درج دے. چنانچه په دے سلسله کښې د باجوړ د شجرے روایت صحیح نه دے. او د دوئ پوره نوم "ابی محمد ناصر الدین محمود اصغر" دے. اصغر ورته په دے بناء ویلے شي. چه د دوئ د وه ورونړه وو. د یو نوم علی وو چه هغه په "سید علی اکبر" نامه یادیدلو. او د ده نوم محمود وو. چونکه دے کشر وو. پدغه مناسبت سره په محمود اصغر نامه یادیدلو. د دوئ کنیت ابومحمد دے. او لقب ئے ناصر الدین دے. په سنه ۳۷۰ھ کښې پیدا شوے دے. او په سنه ۴۶۷ھ کښې وفات شوے دے. مزار مبارک ئے په بخارا کښې دے. د والدے ماجدے د طرف نه شجره د نسب ئے داسے ده. سید محمود اصغر بن زینب بنت سید مرتضی بن سیّد محمد بن سید مظهر بن سید ابوالفضل محمد.

۶ د دے شجرے شپږم نوم سید ابویوسف وابومحمود شیخ المشائخ احمد قتال دے. د دوئ اصلی نوم احمد دے. کنیت ئے ابویوسف او ابومحمود دے. او قتال ئے لقب دے. د باجوړ او کوجر ګړهئ په شجرو کښے د ا نوم "سید احمد کبیر" درج دے. او د اوچ په شجره کښې د ا نوم ابویوسف احمد درج دے. لیکن پوره نوم ئے هغه دے کوم چه مونږ پورته اولیکلو. د والدے ماجدے نوم ئے سکینه بنت سید محمد بن سید مظهر بن سید ابوالفضل محمد دے. حضرت شیخ احمد قتال په سنه ۳۴۰ھ کښې پیدا شوے. او په سنه ۴۱۲ھ کښې وفات شوے

وفات شوے دے. مزار مبارک ئے په بخارا کښې دے.

۷ د دے شجرے اووم نوم "سید ابواحمد شهاب الدین عبدالله" دے. د پیښور ښهر د بخاری ساداتو په شجره کښې د ا نوم داسے درج دے. "سید عبدالله جعفر" د باجوړ په شجره کښې د ا نوم داسے درج دے. "سید عبدالله جعفر ثانی". د غه شان د اوچ شریف او کوجر ګړهئ په شجره کښې د ا نوم داسے درج دے. "سید عبدالله" په دے سلسله کښې د پیښور او باجوړ د واړه روایت صحیح نه دے. ځکه چه جعفر په حقیقت کښې د سید عبدالله د نیکه نوم دے. بلکه څرنګه چه مونږ پورته تصریح اوکړه د دوئ اصلی محضه نوم عبدالله دے. اسم کنیه ئے ابواحمد دے. او لقب ئے شهاب الدین دے. د والدے ماجدے نوم ئے خدیجه بنت سیّد مظهر بن سید ابوالفضل محمد شریف فاضل دے. په سنه ۲۹۱ھ کښې پیدا شوے دے. او په سنه ۳۵۲ھ کښې وفات شوے دے. مزار مبارک ئے د عراق په سامره نومے ښهر کښې د خپل نیکه د مزار مبارک خواته دے. د دوئ د وه ځامن وو.

(۱) سید محمد نازوک علیه الرحمة چه د ده اولاد په بنی نازوک نامه یادیږی. د ده پنځه ځامن وو. سیّد عیسیٰ. سید ابوالغنائم عبدالله سید محمد. سید علی. سیّد یحییٰ.

(۲) او د دویم ځوئ ئے سید ابویوسف احمد قتال نوم وو چه مخکښې ئے ذکر اوشو. د دے نه دا هم معلومه شوه چه بخارا ته هم د غه حضرت سید ابویوسف احمد قتال راغلے وو.

۸ د دے شجرے اتم نوم دے. "سید ابوعبدالله علی اصغر الملقب په اشتر". د کوجر ګړهئ د بخاری ساداتو په شجره کښې د ا نوم "علی اشکر" درج دے. او د اوچ په شجره کښې "علی اصغر" درج دے. په دے دواړو بیانونو

کښې چه کوم فرق دے. دَ هغې وضاحت داسې دے. چه دَ دوئ خپل نوم "علی" دے. اصغر ئې تعریف دے. "ابوعبد الله" ئې کنیت دے. او "اشتر" ئې لقب دے. دَ والده ماجده نوم ئې دے. زینب بنت سید ابوالفضل محمد شریف فاضل بن سید ابوالقاسم علی نقیب قُم (ایران) بن سید محمد بن سید حمزه مشهود بن سید احمد السُرخ بن سید محمد بن سید اسماعیل ابن سید محمد الارقط بن سید عبد الله باهر بن امام زین العابدین علی بن سید امام حسین رضی الله تعالیٰ عنهم اجمعین. حضرت سید علی اشتر په سنه ۲۵۷ھ کښې پیدا شوے دے. او په سنه ۳۲۱ھ کښې وفات شوے دے. مزار مبارک ئې په سامره (عراق) کښې دَ خپل پدر بزرگوار خواته دے. د ده څلور ځامن وو. محمد. جعفر. اسماعیل. عبد الله. په دوئ کښې حضرت سید اسماعیل دَ وادئ سنده دَ بهکر نومې ښهر دَ ساداتو نیکه دے. او هر کله چه حضرت میر سُرخ بخاری علیه الرحمة بهکر ته تشریف راوړلو. او هم دے ساداتو په کورنئ کښې ئې واده کړے وو.

په دے شجرے نهم نوم "سید جعفر" دے. دَ باجوړ پیښور او کوجر کړهئ دَ بخاری ساداتو په شجرو کښې دا نوم داسې درج دے. "سید جعفر ثانیؒ او دَ اوچ شریف بهاولپور په شجره کښې دا نوم داسې درج دے. "سید جعفر ثانی تواّب. زکی". دَ دوئ اصلی نوم جعفر دے. ابوعلی ئې کینت دے. جعفر ثانی رضی الله عنه. جعفر المرتضیٰ. جعفر التواّب. جعفر زکی. خلیل الله ثانی ئې القاب دی.

(فائده) دَ ملتان او پیښور دواړو په شجرو کښې دَ جعفر ثانی او علی نقی ترمنځه دَ امام حسن عسکری نوم نشته دے. فقط دَ باجوړ دَ شجرے دا روایت غلط دے. په دے سلسله کښې دَ کوجر کړهئ په شجره کښې چه کوم وضاحت دے هغه دا مسئله صفا کوی. او هغه دا دے چه دَ حضرت امام علی نقی

درے ځامن وو. (۱) امام حسن عسکری. حسین. جعفر ثانی چه په دوئ کښې دغه دریم کشر ځوئ سید جعفر ثانی دَ حضرت میر سرخ بخاری علیه الرحمة نیکه دے. رحمة الله علیهم اجمعین.

حضرت ابوالبرکات سید جلال الدین حسن میر سُرخ بخاری علیه الرحمة په سنه ۵۹۵ھ کښې په بخارا کښې پیدا شوے وو. بیا دَ بخارا نه ئې دَ څلویښتو کالو په عمر کښې په سنه ۶۳۵ھ کښې دَ وادئ سنده بهکر نومې ښهر ته تشریف راوړلو. او هم دلته ئې استوګنه اختیار کړله. څه موده پس د دغه ځائ نه ملتان ته راغے. او دَ حضرت شیخ الشیوخ حضرت بهاء الدین ذکریاؒ نه ئې په سلسله عالیه سهروردیه کښې لاس نیوے وکړه. لکه چه وړاندے ذکر شوے دے. حضرت ابو محمد شیخ بهاء الدین ذکریا دَ حضرت شیخ شهاب الدین عمر سهروردی علیه الرحمة ممتاز خلیفه وو.

حضرت سید جلال الدین میر سرخ بخاری ته خپل مرشد کامل دَ خلافت خرقه ورکړے وه. دے دَ ظاهری او باطنی دواړو علومو پیر لوئ فاضل عالم او دَ ډیرے اوچتے روحانی مرتبے او کمالاتو خاوند وو. او دَ خپل وخت په جلیل القدر بزرګانو کښې دَ دوئ دَ علمی او روحانی مرتبے اوچتوالے منلے شوے وو.

دَ بهکر دَ استوګنے په زمانه کښې ئې په سنه ۶۵۴ھ کښې دَ دغه ښهر دَ یو مشهور بزرګ حضرت سیّد بدر الدین علیه الرحمة دَ کشرئ لور بی بی سره نکاح اوشوه. حضرت شیخ عبد الحق محدّث دهلوی په خپل کتاب اخبار الاخیار کښې لیکی. چه حضرت میر سرخ بخاری ته د دے نکاح زیرے دَ حضرت رسول مقبول صلعم دَ طرف نه ورکړے شوے وو.

دَ واده کولو نه څه نیږده روستو دوئ بهکر نه په کړه بانډے په سنه ۶۵۷ھ کښې دَ بهاولپور اوچ نومې ځائ ته راغلل. او دلته ئې استوګنه

اختیار ا ئے. په اوچ شریف کښې چه دوئ په کومه محله کښې استوګنه اختیار کړے وه. هغه ترننه ورځې په محله بخاریان سره مشهوره ده.

دلته دا خبره هم یادول پکار دی. چه دبهاولپور دغه اوچ نومے مقام ډیر بختور ځاي دے. دلته د سیدانو دوه کورنۍ اوسیږي.

(الف) یوه د بخاری سادا تو کورنۍ ده. چه مورث اعلیٰ ئے هم دغه حضرت میر سُرخ بخاری دے.

(ب) دویمه د ګیلانی سادا تو کورنۍ ده. چه په خصوصیت سره د حضرت غوث الاعظم میران محی الدین عبد القادر جیلانی رضی الله عنه د مشری ځوئ حضرت سید الوهاب علیه الرحمة د نسل څخه دی. او د ئے په مناسبت د خپل نوم سره سید ګیلانی عبد الوهابی لیکی. په دے خاندان کښې هم ډیر لوئ لوی بزرګان تیر شوی دی. علیهم الرحمة.

د حضرت میر سرخ بخاری علیه الرحمة د ځامنو په شمیره او تعداد کښې اختلاف دے. چه دلته ورته اشاره کول مناسب ګنړو.

(الف) د مفتی غلام سرور لاهوری په تالیف "تاریخ مخزن پنجاب (سنه ۱۲۹۴ھ)" کښې لیکلی دی. چه د دوئ درے ځامن وو. سید محمد کبیر ۱ - سید احمد کبیر ۲ - سید بهاء الدین ۳.

(ب) شیخ عبد الحق محدث دهلوی په خپل کتاب " اخبار الاخیار " کښې د دوئ دوه ځامن یاد کړی دی. (۱) محمد. (۲) احمد.

(ج) د پېښور ښهر د بخاری سادا تو په شجره کښے د دوئ د څلور ځامنو نومونه درج دی. (۱) محمد غوث (۲) احمد کبیر (۳) معصوم علی (۴) جعفر.

(د) د اوچ شریف د بخاری سادا تو په شجره او د مخدوم سید غلام شبیر بخاری د تره سید افتخار علی شاه نقوی بخاری مرحوم په تالیف " تحفة السادات " کښې د دوئ د پنځو ځامنو نومونه درج کړی دی. (۱) سید علی.

(۲) سید جعفر (۳) سید محمد غوث (۴) سلطان سید احمد کبیر (۵) سید معصوم.

د دے پورتنو روایتونو په اختلاف چه فکر اوکړو. نو دے یو څو نتیجو ته رسیږو. - (۱) چه د تاریخ مخزن پنجاب په روایت کښې چه د دریم ځوئ نوم سید بهاء الدین یاد شوے دے. نو دغه ئے د دریم ځوئ نوم نه دے. بلکه د سید احمد کبیر لقب دے. ځکه چه د سید محمد کبیر د نوم سره په طور د لقب باندے شیخ صدر الدین ذکر شوے دے. هم دغه شان د سید احمد کبیر د نوم سره کلمه د بهاء الدین په طور د لقب استعمال شوید ه.

(۲) بله خبره دا ده چه په کتاب اخبار الاخیار کښې ذکر شوے نوم "محمد" او په تاریخ مخزن پنجاب کښې ذکر شوے نوم "محمد کبیر" او د پېښور - اوچ بهاولپور او باجوړ د بخاری سادا تو د شجرو نوم "محمد غوث" دا درے واړه په حقیقت کښے یو سړی نوم دے - وضاحت ئے داسے دے. چه د ده اصلی نوم "محمد" دے - او غوث - کبیر - صدر الدین ئے تعریفی القاب دی.

(۳) بله دا چه په اخبار الاخیار او تاریخ مخزن پنجاب کښې د حضرت سید جلال الدین میر سُرخ بخاری فقط د دوه مشرانو ځامنو نومونه یاد شوی دی. او د پېښور، اوچ، باجوړ د بخاری سادا تو شجرے چونکه خاندانی یاد داشتونه دی. په دے وجه په دے کښې د ده د ټولو ځامنو نومونه راغلی دی.

(۴) بله خبره چه څومره د پاره د غور او بحث قابله ده. هغه د هغے فرق په هغه ده. چه د حضرت میر سُرخ د ځامنو د نومونو په ترتیب کښې په مختلفو تاریخی کتابونو او تذکرو کښے په نظر راځی. په اختصار سره وضاحت کول ئے ضروری ګڼړو.

د پېښور په شجره کښې د دوئ د ځامنو نومونه په دے ترتیب لیکلی شوی دی. محمد. احمد. معصوم علی. جعفر. او د اوچ بهاولپور په شجره کښې د پېښور د شجرے نه برعکس دوه قسمه فرق موجود دے. یو د نومونو په ترتیب کښې فرق دے. چه هغه داسے دے. علی. جعفر. محمد. احمد. معصوم. دویم دا چه په دے کښې

دَ پیښورد شجرے یو نوم "معصوم علی" د وه ټوټے شوے دے. یوه ټوټه علی، بله معصوم. په دوئ کښ علی دَ ټولو نه دَ مشری او پرونبی ځوی نوم ښودلے شوے دے. او معصوم دَ ټولو نه دَ کشری پینځم ځوئ نوم ښودلے شوے دے. دَ اوچ دَ شجرهٔ نسب دے بیان چه روستو کوم تاریخی مشکلات پیدا کړی دی. دَ هغے په اکثر تذکره لیکونکی او مؤرخان په اضطراب کښ پریوتلی دی. دَ مثال په طور دَ اوچ دا شجرهٔ نسب چه مفتی غلام سرور لاهوری (سنه ۱۸۶۲ء) په لاس ورغلے ده. نو دے په بناء هغه پخپل کتاب خزینة الاصفیاء جلد ۲ صفحه ۲۸ کښ لیکلی دی. چه دَ حضرت میر سرخ بخاری د وه ځامن علی او جعفر ورسره دَ بخارا نه راغلی وو. او څه زمانه په هند (پاکستان) کښ دَ اوسیدلو نه روستو واپس بخارا ته لاړل. بیا وریسے هم د دے خزینة الاصفیاء په جلد ۲ صفحه ۳۸ کښ او په سیر العارفین (ص ۱۵۵) او تاریخ فرشته (ص ۴۸۲) کښ چه حضرت میر سرخ بخاری دَ حضرت بدرالدین بهکری یوه لور په نکاح کړے وه. او چه هغه وفات شوه نو بیا ئے دَ هغوی بله لور په نکاح کړه. او د دے بیبیانو نه ئے پرله پسے درے ځامن او شول. دَ اولنی بی بی نه بهاءالدین او محمد غوث او دَ دویمے نه احمد کبیر.

په دے پورته بیانونو کښ په خصوصیت سره دَ مفتی غلام سرور په بیانونو کښ چه کوم فرق دے هغه ډیر عجیبه دے. ځکه چه یو خوا ته دے پخپل کتاب مخزن پنجاب کښ دَ حضرت میر سرخ بخاری دَ ځامنو نومونه په دے ترتیب سره لیکی. محمد. احمد. بهاءالدین او بل خوا ته په خزینة الاصفیاء کښ هم دغه نومونه په دے ترتیب سره لیکی. بهاءالدین. محمد. احمد لیکن څرنګ چه مونږ وړاندے دَ حضرت داتا ګنج بخش په تذکره کښ تصریح کړے ده. چه دَ زمانے په لحاظ سره خزینة الاصفیاء دَ مفتی غلام سرور اولنی دَ سنه ۱۲۸۲ دَ زمانے تالیف دے. او مخزن پنجاب ئے دَ سنه ۱۲۹۲ھ دَ زمانے روستے تالیف دے. په دے وجه دَ حضرت میر سرخ بخاری دَ ځامنو هغه ترتیب

او صحیح هم دے کوم په مخزن پنجاب کښ ئے محمد. احمد. بهاءالدین درج کړے دے. ځکه چه دا ترتیب دَ حضرت شیخ عبدالحق محدث دهلوی دَ کتاب اخبار الاخیار دَ بیان کړی ترتیب مطابق دے. او لکه چه په پورته په نزدے کرښو کښ مونږه واضحه کړے ده.

بهاءالدین دَ حضرت میر سرخ بخاری د دریم ځوئ نوم نه دے. بلکه دَ حضرت احمد کبیر لقب دے.

دے پورتنو بیانونو چه کوم تاریخی مشکلات پیدا کړی دی. هغه دا دی. چه که مونږه په دے روایتونو اعتماد اوکړو. نو د دے مطلب به دا شی چه دَ خزینة الاصفیاء دَ پورتنی روایت مطابق دا نتیجه به اخیستل غواړی چه حضرت میر سرخ بخاری درے ودونه کړی وو. یو ئے په بخارا کښ کړے وو. چه دَ هغے نه ئے علی او جعفر دوه ځامن پیدا شوی وو. هغه ورسره دَ بخارا نه بهکر ته راغلی وو. او د لته دَ څو ورځو قیام نه پس بیرته بخارا ته تلی وو. (حالانکه نواب صدیق حسن خان پخپل کتاب الفرع النامی صفحه ۲۲ کښ لیکی چه دَ حضرت میر سرخ بخاری یو ځوئ چه دَ هغه علی نوم وو. هغه ورسره په سنده کښ اوسیده.) او بیا د غے نه روستو حضرت میر سرخ بخاری حضرت بدرالدین بهکری دَ دوه لونړو سره پرله پسے ودونه کړی وو چه دَ هغے نه ئے درے ځامن پیدا شوی وو.

لیکن حقیقت د غه شان نه څرنګ چه بیان شوے دے. په دے کښ یو خوا ته په اصلی واقعاتو کښ خلط ملط راغلی دے. او بل خوا ته بعض حقائق نظر انداز شوی دی. خبره دا ده چه:

(الف) په دے سلسله کښ دَ پیښورد بخاری ساداتو دَ شجرهٔ نسب بیان صحیح دے. چه دَ حضرت میر سرخ بخاری دَ مشرانو ځامنو نومونه علی الترتیب محمد او احمد دی. د دے تائید دَ اخبار الاخیار نه دَ باجوړ دَ بخلوی ساداتو

او دَ کوجرکړهئ دَ بخاری ساداتو دَ شجره نسبونو نه کیږی. دَ دواړه مشران ځامن محمد او احمد دی. د دے تائید دَ اخبار الاخیار نه دَ باجوړ دَ بخاری ساداتو او دَ کوجرکړهئ دَ بخاری ساداتو دَ شجره نسبونو نه کیږی. دَ دغه دواړه مشران ځامن محمد او احمد یے دَ حضرت سید بدر الدین بکری دَ مشرے لور بی بی نه یعنی دَ میر سرخ دَ اولنی ښځے نه پیدا شوی وو. او معصوم علی او جعفر یے علی الترتیب دریم او څلورم کشران ځامن وو. او دَ حضرت بدر الدین دَ دویمے لور یاد میر سرخ دَ دویمے ښځے نه پیدا شوی دی. حضرت سید جلال الدین میر سرخ بخاری په سنه ۶۳۵ھ کښې بھکر ته راغلے وو. دَ اولنی وادهٔ نه پس یے هم دغه سنه ۶۳۵ھ متعین کړے شو چه دغه وخت دَ دوی عمر څلویښت کاله وو. بیا چه دا ښځه یے وفات شو. نو دَ حضرت سید بدر الدین دَ دویمے لور بی بی سرهٔ یے په سنه ۶۵۴ھ کښې نکاح کړے وه. او بیا هم د دے بی بی نه یے دوه ځامن معصوم علی او جعفر پیدا شوی وو.

په اصل کښې په بخارا کښې دَ حضرت میر سرخ بخاری دَ وادهٔ کولو او بیا ورسرهٔ دَ هغه ځائ نه دَ دوه ځامنو علی او جعفر دَ راتللو سوال ځکه نه پیدا کیږی. چه دَ اخبار الاخیار روایت بالکل صاف دے. چه دَ بھکر دَ سید بدر الدین دَ لور بی بی سرهٔ دَ وادهٔ کولو زیرے ورته حضرت نبی کریم علیه التحیة والتسلیم ورکړے وو. او دَ بخارا نه بھکر ته دَ دوی دَ راتللو اصلی باعث هم په حقیقت کښې دغه وو.

حضرت سید محمد غوث کبیر بخاری

دَ حضرت سید جلال الدین حسن المعروف په میر سرخ بخاری دَ مشر ځوئ حضرت سید صدر الدین محمد غوث کبیر بخاری څلور ځامن وو. (۱) ابوسعید. (۲) ابوالغیث (۳) شمس الدین (۴) سید ابوالکرم داپورتنے روایت دَ کتاب "تحفة السادات" دے. دَ باجوړ دَ بخاری ساداتو

په شجره کښې د دے دویم ځوئ نوم "سید غوث" لیکلے شوے دے. چه دا روایات زیات صحیح معلومیږی. دَ پیښور ښهر دَ کریم شاهی بخاری ساداتو کورنئ د دے حضرت سید محمد غوث اولاد دے.

د دغے نه علاوه دَ قبایلی علاقے باجوړ (مالاکنډ ایجنسی پښاور ډویژن) په مختلفو حصو کښې چه بخاری ساداتو کوم خاندانونه دی. هغه هم د دے حضرت سید محمد غوث کبیر اولاد دے. د دے حضرت سید غوث کبیر دَ دویم ځوئ دَ حضرت سید غوث علیه الرحمة په اولاد کښې بنګه په او ومه پیړی کښې یو کس وو. چه دَ هغه حضرت سید ابراهیم نوم وو. هغه دَ ملتان نه باجوړ ته راغلے وو. او دَ هغه نه بیا دَ باجوړ دَ بخاری ساداتو سلسله خوره شوے ده.

(روستو به د دے سید ابراهیم تذکره راشی.)

حضرت سید احمد کبیر بخاری

دَ حضرت سید جلال الدین حسن میر سرخ بخاری دَ دویم ځوئ حضرت سید بهاء الدین سلطان احمد کبیر بخاری دوه ځامن وو. (۱) حضرت سید جلال الدین حسین المعروف په مخدوم جهانیان جهان ګشت. او دویم حضرت مخدوم شیخ صدر الدین محمد راجن قتال علیهم الرحمة.

دَ حضرت مخدوم جهانیان تذکره به روستو په تفصیل سرهٔ راشی. او دَ دوی دَ ورور حضرت مخدوم قتال نوم دَ پیښور ښهر په شجره کښې داسے لیکلے شوے دے. "شیر جان قتال" په کتاب رود کوثر (ص ۲۶) کښې دا نوم "سید راجو قتال" درج دے. په تاریخ مخزن پنجاب (جلد ۲ صفحه ۳۳۲) کښې دا نوم "سید راجن قتال" درج دے. او په کتاب مناقب الولایت دَ حامد ګنج بخش (ص ۳) کښې هم دا نوم "راجن کتال" درج دے. البته دَ سید غلام حسن کاظمی په قلمی یاداشتونو کښې دا نوم داسے لیکلے دے. "دیوان

سید محمد صدر الدین شاه راجو قتال" یعنے نوم یو دے. فقط د علاقائی لهجو د اختلاف په وجه په تلفظ کښې یې اختلاف راغلے دے. په سنه ۸۲۷ھ کښې وفات شوے دے. او مزار مبارک یې په دهلی کښې دے. نوره تذکره به یې روستو د مخدوم جهانیان د تذکرے په ضمن کښې راشی.

په بعض تذکرو کښې د حضرت سید احمد کبیر د یو بل دریم ځوئ سیّد صدر الدین ذکر هم شوے دے لیکن دغه صحیح نه دے. د پیښوریه شجره کښې دا د دریم ځوئ نوم نه دے. بلکه لکه چه پورته ورته اشاره اوشوه صدر الدین د حضرت سید راجن قتال لقب دے. چه په مکتوبات د سید اشرف جهانګیر سمنانی کښې د دوئ د القب په ډیر وضاحت سره ذکر شوے دے.

(وفات)

حضرت میر سرخ بخاری علیه الرحمة په سنه ۶۹۰ھ مطابق سنه ۱۲۹۴ء کښې وفات شوے دے. مزار مبارک یې په اوچ بهاولپور کښې دے. او مرجع د عام او خاص دے.

(خلفاء او مریدان)

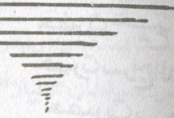
د حضرت سید جلال الدین میر سرخ بخاری علیه الرحمة په مریدانو کښې حضرت سید شرف الدین شاه ولایت متوفی سنه ۷۳۹ھ مشهور بزرګ تیر شوے دے. چه د هندوستان د مشهور ښهر (امروهه) د ساداتو مورث اعلیٰ دے. روستو هم د دے شاه ولایت په اولاد کښې په اوم پشت کښې یو بل سے تیر شوے دے. چه د هغه نوم وو.

حضرت سید محمد علیه الرحمة

دغه حضرت سید محمدؒ ډیر لوئ عالم وو. په علوم ظاهری او باطنی دواړو کښې د لوئ مرتبے خاوند وو. ډیره موده یې د شهنشاه جلال الدین اکبر په دربار کښې د "میر عدل" یعنے قاضی القضاة په عهده باندے یې فرائض ادا کړی وو. په آخر عمر کښې د صوبه سنده

نائب الحکومت (گورنر) مقرر کړے شو - سنده ته یې تشریف راوړلو - او په مرکزی مقام سکهر کښې یې د سنده د حکمران په حیثیت سره استوګنه اختیار کړه - د تاریخ معصومی د روایت مطابق حضرت سیّد محمد علیه الرحمة په ۱۱ تاریخ د رمضان المبارک سنه ۹۸۳ھ سنده ته راغلے وو - چه روستو هم دلته وفات شو - مزار مبارک یې په سکهر کښې دے -

علیه الرحمة والغفران -

۔ادکوم ځائ نه راځي۔ په سونارګاوں کښې د دوه کاله تېرولو نه روستو واپس کور ته یې تشریف یوړلو۔ او بیا په آخر عمر کښې "پنډوه" ته لاړلو۔ او بیا په سنه ۷۸۲ھ کښې یا د اخبار الاخیار په روایت په سنه ۸۰۰ھ کښې یې انتقال اوفرمایلو:-

مزار مبارک یې په "پنډوه" کښې دے.

علیه الرحمة و الغفران

حضرت مخدوم جهانیان جهان ګشت

ولادت: ________ اُوچ بهاولپور سنه ۷۰۷ھ

وفات: ________ " " سنه ۷۸۵ھ

د حضرت مخدوم جهانیان جهان ګشت پوره نوم داسې دے. حضرت سید میر جلال الدین حسین مخدوم جهانیان. جهان ګشت بخاری علیه الرحمة دے په ۲۵، تاریخ د شوال المکرم سنه ۷۰۷ھ په مقام د اوچ ریاست بهاولپور کښې د حضرت شیخ احمد کبیر ابن سید جلال الدین حسن الملقب په میر سرخ بخاری علیه الرحمة په کور کښې پیدا شوے دے. د ورکوټې والی نه د بزرګی او کرامت نخښې او علامې د دوی په تندی کښې ځلید لې. چه هر کله د اوه کالو په عمر شو. نو خپل والد ماجد روان کړ حضرت شیخ جمال خندان رو له یې بوتللو چه د علم دین درس ترینه حاصل کړی. د لته د ابتدائی کتابو نو لوستلو نه روستو ملتان ته لاړو. او په هغه وخت چه په ملتان کښې کوم مشاهیر عالمان وو. د هغوی نه او د حضرت شیخ رکن الدین رکن عالم نه یې د علوم ظاهری تکمیل اوکړلو. او بیا یې د خپل والد ماجد نه او د خپل تره حضرت شیخ صدر الدین محمد غوث کبیر نه په سلسله سهرورديه کښې بیعت کړے وو. او وروستو یې د حضرت شیخ رکن الدین نه خرقه د خلافت حاصله کړے وه. د دوی د نوم سره "مخدوم جهانیان جهان ګشت" دوه لقبونه غبرګ لیکلے شی. په دے کښې مخدوم جهانیان لقب ورله خپل پیر رکن الدین ملتانی ورکړے دے. او دویم لقب "جهان ګشت" د دوی د نوم سره بعد مناسبت لیکلے شی. چه د کتاب اخبار الاخیار د روایت مطابق د ټولې دنیا سفر او سیاحت یې کړے دے. او د بے شمیره اولیاؤ نه یې نعمت او

اوبرکت موندلے دے.

په تاریخ فرشته جلد ۲ صفحه ۴۱۵ کښې دَ حضرت مخدوم جهانیانؒ دَ پیر طریقت شیخ ابوالفتح رکن الدین نه دا روایت نقل شوے دے." چه څه وخت سید جلال الدین بخاری ځما سره دَ علوم ظاهری دَ تعلیم نه فارغه شو. او په علوم طریقت کښې یې هم ابتدائی دسترس حاصل کړو. نو دَ دنیا په سیاحت روان شو. دَ تاریخ فرشته یو بیان دا هم دے چه حضرت مخدوم دوه ځله دَ ټولے دنیا سیاحت کړے دے او په سنه ۷۴۲ھ کښې واپس راغلے او په اوچ کښې مقیم شوے وو.

هر کله چه دَ حضرت مخدوم دَ سیاحت په حقله دَ مختلفو تذکرو بیانونو کښې ډیر زیات اضطراب دے. او په عام نظر دا ترینه نه معلومیږی چه دوی څو ځله په سفر تلی وو. او په کومه زمانه کښې تلی وو. په کومه زمانه په سفر کښې وو. په کومه زمانه په ملتان کښې وو. په دے وجه په اختصار سره څه لږ ډیر بحث پرے دلته کولے شی.

دَ حضرت شیخ ابوالفتح رکن الدین دَ پورتنی بیان نه دا لاندینۍ نتیجے موږ ته په لاس راځی.

۱ یو دا چه حضرت شیخ رکن الدین عالم په سنه ۷۳۵ھ کښې وفات شوے دے. او هر کله چه مخدوم جهانیان دَ هغوی په ژوندګی کښې دَ دنیا په سیاحت روان شوے وو. نو مطلب یې دا کیږی چه دے به دَ سنه ۷۳۳ھ/۷۳۴ په شاوخوا کښې دَ هغوی نه رخصت شوے وو.

۲ بل دا چه هر کله مخدوم جهانیان په سنه ۷۰۷ھ کښې پیدا شوے وو. نو که په سنه ۷۳۳ھ/۷۳۴ دَ دنیا په سیاحت دَ دوی روانیدل اوګڼو. نو وایه چه دَ ۲۶ یا ۲۷ کالو په عمر دَ

دَ ملتان نه په سفر روان شوے وو.

۲ لکه چه مخکښې ورته اشاره شوے ده. دَ کتاب سیرالعارفین تاریخ فرشته. او الدرالمنظوم درے واړو دَ روایت مطابق حضرت سید احمد کبیر دا خپل نامور ځوئ دا اوه کالو په عمر په سنه ۷۱۴ھ کښې دَ شیخ جمال خندان رو سره سبق ته کښینولے وو. هر کله چه دَ هغه زمانے دَ طریقه درس مطابق دَ اتلس کالو دَ عمره پورے سړے دَ ټولو علومونو دَ تحصیل نه فارغ کیده. نو وایه چه حضرت مخدوم به په سنه ۷۲۵ھ کښې دَ دینی علومونو دَ تحصیل نه فارغه شوے وو. ورپسے نو راته کاله به یې دَ خپل پلار سید احمد کبیر. خپل تره سید صدرالدین محمد غوث کبیر. او حضرت ابوالفتح رکن الدین رکن عالم نه په سلسله سهروردیه کښې سبقونه اخیستی وو. خرقه دَ خلافت به یې حاصله کړے وه. او په سنه ۷۳۳ھ/۷۳۴ کښې به دَ علوم ظاهری او باطنی دَ نور و فیوضاتو حاصلولو دَ پاره په سفر روان شوے وو.

دَ پورته بیان نه دا معلومه شوه چه بهرحال دَ دوئ اولنے سفر دَ سنه ۷۳۵ھ نه مخکښې او دَ سنه ۷۳۳ھ/۷۳۴ په زمانه کښې وو. په دے سفر کښې دَ مفتی غلام سرور لاهوری دَ قول مطابق (خزینة الاصفیاء جلد ۱ ص ۸۵) دَ مصر شام. عراق عرب، عراق عجم، بلخ او خراسان سفرونه یې اوکړل. دَ ګڼو ولیو مشایخو نه یې فیوضات حاصل کړل. ډیر حجونه یې اوکړل. چه په هغے کښې شپږ حج اکبره وو. پوره اوه کاله یې په مکه مکرمه کښې او دوه کاله یې په مدینه منوره کښې تیر کړل. او دَ حضرت مخدوم جهانګیر اشرف سمنانی دَ قول مطابق (لطائف اشرفی جلد ۱ ص ۳۹)

" په دنیا کښې نور هېر داسې اولیاء هم تیر شوي دي چه هغوئ دمعارف او حقائقو په تالاش کښې سیاحتونه کړي دي. لیکن د مخدوم جهانیان همره سیاحت هیچا هم نه دې کړې. دوئ د ټول ربع مسکون سیلونه کړې وو. او شاید داسې کوم یو فقیر به په کښې پاتې شوی وي. چه دوئ تری نه پوره فائده نه وه حاصله کړې.

ظاهره ده چه د خزینة الاصفیاء او لطائف اشرفي دا بیانونه د حضرت مخدوم د هغه ټولو سیاحتونو په حقله دي چه حضرت مخدوم په ټول ژوند کښې کړي دي. دلته سوال دا دې چه حضرت مخدوم چه په سنه ۷۳۳ھ / ۷۳۴ کښې په اول ځل په سفر کښې یې اوله کاله په مکه مکرمه او دوه کاله په مدینه کښې تیر کړي وو. نو چه نور خومره کلونه یې د نورو اسلامي ملکونو سفر کړې وو. او د دې اولني سفر نه واپس بهاولپور اوچ ته راغلې وو. په دې خبرو د پوهیدلو د پاره د الاننه دې یو څه تاریخي حوالې په نظر کښې اوساتو.

(۱) د "خزانه جلالي" نومې کتاب :. روایت مطابق په سنه ۷۴۸ھ کښې حضرت مخدوم جهانیان د مملکت فارس (ایران) په شوکاره نومې ښهر کښې د حضرت شیخ شرف الدین محمود په خدمت کښې حاضر شوې وو.

(۲) د پښتنو مؤرخانو د روایت مطابق په سنه ۷۴۹ھ کښې د کوه سلیمان په "شهر علي" نومې مقام کښې وو. او د غلته حضرت محمد بخشی المعروف په خواجه یحیی کبیر غور غښتي تری نه بیعت کړې وو.

په دې پورتنو روایتونو د غور کولو نه معلومیږي چه حضرت مخدوم جهانیان چه په اول ځل په سنه ۷۳۳ھ کښې په سفر تلې وو. او په سنه ۷۵۰ھ کښې واپس اوچ بهاولپور ته را رسیدلې وو. او په سنه ۷۴۸ کښې د شوکاره او په سنه ۷۴۹ھ کښې د شهر علي قیام یې د سفر د واپسۍ په

دوران کښې وو.

دویم سفر

مخدوم جهانیان د دویم وار سفر او سیاحت په سلسله کښې په روایتونو کښې فرق دې. او د هغې په وجه دا معلول به غواړي چه دې په دویم وار کوم سن کښې روان شوې وو. او بیا کله را واپس شوې وو. د غه مختلف روایتونه دا دي.

(۱) د کتاب الدر المنظوم (ص ۲۵۵) د روایت مطابق حضرت مخدوم جهانیان فرمائي :. سلطان محمد تغلق ماله د شیخ الاسلام عهده را کړه. او خلویښت خانقاهونه یې هم په تحویل کښې را کړل. شیخ رکن الدین ابو الفتح راته په خوب کښې حضور شو. او یې فرمائیل چه ته حج له لاړ شه غرق به شې. په سحر شو د حضرت شیخ د درګاه امام را ته او فرمائیل چه فوراً روانیږه تیاری کوې. شیخ تا ته اشاره کړې ده. چنانچه ما د خپل والد نه رخصت واخیست روان شوم." په اخبار الاخیار (ص ۱۴۲) کښې هم دا لیکي چه محمد تغلق ورله د خانقاهونو سند ورکړې وو.

دې روایت نه مونږ دې نتیجې ته رسیږو. چه هر کله په سنه ۷۵۰ھ کښې مخدوم جهانیان واپس اوچ بهاولپور ته را رسیدلې وو. نو د سنه ۷۵۱ھ د میاشته به سلطان محمد تغلق ورله د شیخ الاسلام عهده ورکړې وه. او هم د غه سنه ۷۵۱ھ کښې به سمدستي بیا دوباره د حج په سفر روان شوې وو. د پورتني روایت تسلیم کولو په صورت کښې په سنه ۷۵۱ھ کښې د مخدوم جهانیان په دویم سفر روانیدل به خامخا منو ځکه چه بیا د سنه ۷۵۲ھ په ابتدا کښې یعنې په ۲۱/ محرم سنه ۷۵۲ھ کښې خو سلطان محمد تغلق د وادئ سنده په ټهټه نومې مقام کښې په حق رسیدلې وو.

(۲) د مخدوم جهانیان په حقله د "الدر المنظوم" د پورتني حوالې

په مقابله کښې دَ اکبر شاه خان سلارزی نجیب آبادی دَ کتاب "آئینه حقیقت نما" بیان څه بل شان دے. هغه لیکی چه:-

هر کله دَ سلطان محمد تغلق دَ وفات (۲۱ محرم سنه ۷۵۲ھ) نه روستو په ۲۴ محرم سنه ۷۵۲ھ فیروز شاه تغلق بادشاه شو. نو مخدوم جهانیان له یې دَ شیخ الاسلام عهده ورکړه. ددے روایت نه موږ ته دا نتیجه په لاس راځی چه حضرت مخدوم له دَ "شیخ الاسلام" عهده محمد تغلق نه وه ورکړے بلکه فیروز تغلق ورکړے وه. او دے خبرے ته تقویت ددے نه هم رسیږی. چه دَ آئینه حقیقت نما (جلد ۲ ص ۵۶۲) دَ بیان مطابق فیروز شاه تغلق په حقیقت کښې دَ شیخ نصیرالدین چراغ دهلوی په مرسته او امداد بادشاه شوے وو. او بل طرف ته حضرت مخدوم جهانیان چه دَ حج بیت الله نه واپس راغلے وو. نو دَ حضرت امام عبدالله یافعی شیخ مکه مکرمه دَ هدایت مطابق دَ حضرت شیخ نصیرالدین چراغ دهلوی مرید شوے وو. هر کله چه سلطان فیروز تغلق دَ سلطان محمد تغلق دَ زمانے ټول حکومتی افسران مشائخ او علماء بدلول. او نور یې دَ نوی سر نه مقررول. نو زیاته ممکنه ده. چه په دغه سلسله کښې دَ شیخ نصیرالدین چراغ دهلوی دَ مریدی او خلیفه والی په وجه ئے حضرت مخدوم جهانیان ته دَ سیوستان دَ خانقاه محمدی او نورو څلویښتو خانقاهونو انتظام حواله کړے وو. مګر دَ خپل پیر طریقت حضرت شیخ ابوالفتح رکن الدین له طرفه چه په خوب کښې ورته کوم حکم شوے وو نو دَ هغے په بناء په سنه ۷۵۲/۷۵۳ھ کښې به حضرت مخدوم دَ حج په سفر روان شوی وو. که دا روایت او توجیه او منلے شی نو بیا په دویم سفر کښې دَ حضرت مخدوم دَ روانیدلو کال سنه ۷۵۱ھ نه شی کیدلے. بلکه سنه ۷۵۲/۷۵۳ھ به یې ګڼړلو.

دَ مختلفو تذکرو په بیانونو چه غور اوکړو نو دا اسے معلومیږی چه حضرت مخدوم ددے دویم سیاحت نه دَ سنه ۷۵۷ھ نه روستو او دَ سنه ۷۶۰ھ نه وړاندے راغلے دے. په سنه ۷۵۷ کښې دده پیر طریقت حضرت نصیرالدین چراغ وفات شوے دے. او دَ سنه ۷۶۰ھ نه مخکښې بهاولپور ته راتلل ئے ځکه یقینی دی. چه دَ "مناقب الولایت" نومے کتاب دَ روایت مطابق په ۲۰ شعبان سنه ۷۶۰ھ دَ حضرت مخدوم جهانیان کشرے رور حضرت سید صدرالدین محمد راجوقتال پیدا شوے دے. او دَ کتاب "سبع سنابل" (قلمی نسخه ص ۱۸ او مطبوعه مطبع کانپور ص ۲۰) دَ بیان مطابق په کوم کال (سنه ۷۶۰ھ) چه سید راجو قتال پیدا شوے دے. هم په دغه کال دَ هغه والد ماجد سید احمد کبیر وفات شوے دے. او بله دا چه په دغه موقعه حضرت مخدوم جهانیان په اُوچ کښې موجود وو. او بیا په کتاب سبع سنابل کښې چه کوم نور تفصیل بیان شوید ے دَ هغے نه هم معلومیږی چه حضرت مخدوم جهانیان په سنه ۷۵۷/۷۵۸ھ کښې واپس بهاولپور ته راغلے وو.

که موږ دا روایتونه او ددے دا پورتنئ توجیه او منو وئیلے شو چه دَ مخدوم جهانیان ددے دویم سفر زمانه زیات نه زیات څلور یا پنځه کاله وه.

دریم سفر

په سنه ۷۵۳ھ کښې دَ مخدوم جهانیان په اوچ کښې موجودګی دَ پورته بیانونو نه ثابته شوه. په دے سلسله کښې په آئینه حقیقت نما (ص ۵۶۴) کښې دَ شمس سراج عفیف یو تفصیلی بیان درج شوید ے. چه هر کله په سنه ۷۶۶ھ کښې دَ ټهټه او سندھ په دوه حکمرانانو جام او بانبیهه باندے ملک فیروز شاه تغلق لښکرکشی اوکړه. نو ټهټه دَ حکمران "جام" په درخواست باندے حضرت مخدوم جهانیان

دَ "اوچ" نه تمته تهٔ راغے - په ځنه دَ بادشاه لښکر ته ورغے - هلته ډیر په قدر او عزت یې استقبال اوشو - دَ تمته خلق چه دَ دوی دَ تشریف راوړلو نه خبر شول هغوئ هم ډیر خوشحال شول چه اوس به خدائ خیر کړی.
چنانچه حضرت مخدوم جهانیان دَ مسلمانانو د دے دواړو لښکرو ترمنځه شو صلح یې راواسته دَ پاره دد ے چه دواړه طرف ته مسلمانان دی. چه دَ مسلمانانو دَ لاس نه دَ مسلمان وینے اونه بهیږی -

دد ے پورتنو روایتونو له مخه دَ سنه ۷۶۰ ه نه تر سنه ۷۶۶ ه پورے په اوچ کښ دَ دوی موجود والے معلومیږی او څو نږ سره څه داسے روایت نشته دے چه په دغه منځ کښ دوی دَ حج بیت الله دَ پاره تشریف وړے وو. که نه - د دے نه علاوه یو دوه نور روایتونه داسے دی. چه دَ هغے نه دَ دوی دَ دریم سفر او سیاحت پته معلومیږی -

الف | په دے کښ یو روایت دَ تاریخ فرشته (جلد ۲ صفحه ۴۱۶) دے. چه حضرت مخدوم جهانیان په سنه ۷۷۲ ه کښ دَ حج دَ سفر نه او سیاحت نه راواپس شوے دے.

ب | او دویم روایت دَ تاریخ صولت افغانی دے. چه حضرت خواجه بحر کبیر غورغشتی دَ خپل پیر طریقت حضرت مخدوم جهانیان علیه الرحمة په ملګرتیا کښ په سنه ۷۷۰ ه کښ حج کړے وو. او د دے حج ګذارلو نه مخکښ دوی دَ خراسان بخارا. عراق سیاحت کړے وو. او دهغه زمانے دَ مشاهیر و اولیاء الله سره یې صحبتونه شوی وو-

دد ے پورتنو دواړو روایتونو نه مونږ دا نتیجه اخیستلے شو. چه حضرت مخدوم به دا دریم سفر دَ سنه ۷۶۷ ه په شا وخوا کښ کړے وی. او دَ پنځه کاله سیاحت نه پس به په سنه ۷۷۲ ه کښ واپس بهاولپور ته راغلے وی-

سنه ۷۷۲ ه نه تر سنه ۸۰۰ ه پورے په دے منځ زمانه کښ دَ حضرت مخدوم سفر او سیاحت څه ذکر ځما دَ نظر نه نه دے تیر شوے - نور تحقیق غواړی البته دَ سنه ۸۰۰ ه نه تر سنه ۸۰۴ ه پورے په اوچ کښ دَ دوی موجود والے دَ یو بل واقعے نه ضمناً معلومیږی - او هغه دا ده. چه هر کله ... اختلاف دَ روایاتو سره په سنه ۸۰۰ ه یا سنه ۸۰۳ ه یا سنه ۸۰۴ ه کښ حضرت شیخ علاء الحق قطب بنګال علیه الرحمة وفات کیده. نو هغه دا وصیت کړے وو. ... ځما دَ جنازے دَ امامتی مونځ د ے دَ مخدوم جهانیان نه په غیر بل څوک ... ګذاری. دَ حضرت شیخ مریدان د دے خبرے په آورید لو حیران شول. په هغه وخت شیخ علاء الحق وفات شو - جنازه یې دَ مانځه دَ پاره په میدان ... کښ کښېښودل شوه - نو چه څه کوری حضرت مخدوم جهانیان دَ صفونو ... مخکښ ولاړ وو - او دَ جنازے امامتی یې ادا کړه. بیا حضرت مخدوم دَ دغے ... دَ وستو څه ورځے نور هم په بنګاله کښ مقام کښ پاتے شو. کنږ خلق ... یې مریدان شول. دَ حضرت "نور قطب عالم" تربیت یې اوفرمائیلو ... هغه یې دَ حضرت شیخ علاء الحق په ګدۍ کښېنولو. نو بیا واپس اوچ ته راغے.

بهرحال هر کله چه حضرت مخدوم جهانیان په اول ځل دَ ... په سیاحت روان شو - او دَ حج په موقع بیت الله ته اورسیده. هلته په مکه مکرمه کښ یې دَ حضرت شیخ عفیف الدین عبدالله ... مطروی نه بیعت اوکړو - ورپسے اوه کاله نور په مکه مکرمه کښ دَ ... هغوی په خدمت کښ تیر کړل - دَ سلسله سهروردیه دَ مشر ... بزرګ حضرت شهاب الدین سهروردی مشهور کتاب عوارف ... المعارف یې دَ هغوئ نه په درس اولوستلو. دَ هغوی نه یې هم خرقه ... خلافت حاصله کړه - او بیا هم د دے شیخ علیه الرحمة دَ ارشاد ... مطابق ګګا ذرون ته لاړ - او هلته یې دَ حضرت شیخ امین الله

ګاذرونی نه فیض اوموندلو اوخرقه دَ خلافت او تبرکات ېې حاصل کړل. دَ هغوی په خدمت کښې څه موده تیره ولو نه پس بیا روان شول. او دَ مصر. شام. عراق عرب. عراق عجم. بحرین. قطیف. یمن او عدن بصره او کوفه. دمشق او لبنان. مدائن. بلخ. بخارا. سمرقند. ایران شیراز. تبریز. نیشاپور. غزنی. کابل. کوه سلیمان. خراسان. دهلی پیښور او بنګال وغیره ملکونو سفرېې اوکړو. او په دغه منځ کښې شپږ ځله حج ېې هم اوکذاره. او هم دا اولنی سفر وو. چه د دے نه په ۷۵۰ھ کښې ملتان ته راغلے وو. لکه چه مخکښې ورته ضمناً اشاره شویده. روایت دَه چه په دے سفر کښې په آخری ځل دَ حج دَ ګذارلو په موقع دَ بیت الله نه واپس کیده. نو هلته په مکه مکرمه کښې دَ حضرت شیخ عبدالله یافعی نه هم فیض حاصل کړے وو. او بیا هم دَ دے حضرت امام یافعی دَ ارشاد مطابق مخدوم جهانیان چه ملتان ته واپس راورسیدلو نو بیا دهلی ته لاړ او هلته ېې دَ حضرت خواجه نصیر الدین چراغ دهلوی نه په سلسله چشتیه کښې بیعت کړے وو. او خرقه دَ خلافت ورنه حاصل کړے وه. شاید هم دَ دے تعلق په بناء چه کله خواجه نصیر الدین چراغ پرکوشش سره په ۲۴ محرم سنه ۷۵۲ھ کښې فیروز تغلق بادشاه شو. نو هغه دَ مولانا رکن الدین په ځائی حضرت مخدوم جهانیان ته دَ شیخ الاسلام او صدر الصدور عهده ورکړے وه.

کرامتونه

حضرت سیّد اشرف جهانګیر سمنانی په خپلو مکتوباتو کښې لیکی چه ډیر خوارق او کرامتونه دَ حضرت مخدوم جهانیان نه صادر شوی دی. په متاخرینو بزرګانو کښې دَ بل یو بزرګ هم نه دی نصیب شوی. دَ تبرک دَ پاره دَ دوی دَ کرامت یو څو واقعات دلته درج کوو:-

1 دَ دوی دَ کرامت یو مشهور واقعه دا دَه. چه وړاندے دَ حضرت شیخ علاء الحق الملقب په "قطب بنګالی" او "شیخ علائی" دَ جنازے په وخت کښې پنځه وه ته دَ دوی رسیدل وو. دَ سلوک او تصوف په اصطلاح کښې دا یو مرتبه دَه. چه دیته "طے مکان" او "طے زمان" وئیلے شی. کوم بزرګ چه دَ ابدالو او یا دَ قطب په مرتبه وی. هغه ته دغه "طے مکان" مرتبه حاصله وی. او دَ سترګو په رپ کښې دَ دنیا دَ یو سر نه بل سر ته رسیدلے شی. دَ مخدوم جهانیان دَ کرامت دا واقعه چه دَ حضرت علاء الحق دَ وفات نه پس عین دَ هغه دَ جنازے دَ مونځ ګذارلو په موقع مخدوم جهانیان دَ اُوچ بهاولپور نه په یوه لحظه ساعت کښې پنځه وه ته رسیدلے وو. دا دَ "طے مکان" مرتبه دَه. چه هر یو قطب او هر یو ابدال ته حاصله وی. دَ دے مرتبے مطلب دا وی چه دَ زمکے تنابونه او فاصله رالنډه شی. دَ حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی قدس سره دَ "اسبوع شریف" په دے جمله کښې "هُوَ الْقَرِيبُ الَّذِي يَمْحُو جِهَاتِ الْقُرْبِ وَالْبُعْدِ عَنْ عُيُونِ الْعَارِفِينَ" کښې هم دے ته اشاره دَه. په دے پسے چه دَ "طے زمان" کومه مرتبه دَه. دَ هغے یو مثال به روستو دَ حضرت شیخ عبدالغفور نقشبندی پښاوری په تذکره کښې راشی.

2 حضرت مخدوم سیّد اشرف جهانګیر سمنانی لیکی: چه حضرت مخدوم جهانیان دَ حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی سره بے دریغه عقیدت لرلو. په دے سلسله کښې روایت دے. چه یوه ورځ حضرت مخدوم جهانیان په خپل خانقاه کښې ناست وو. چه ناسا په دا وښو باندے یو تهوپ اوراولګیدلو. لمبے ېې وهلے. حضرت مخدوم جهانیان یوه چونګړئی خاوره را پورته کړله په اوچت آواز ېې دا الفاظ ولوستل. "یا شیخ محی الدین عبدالقادر جیلانی". او هغه چونګړئی خاوره ېې دَ اور طرف ته ګذار

کړله. دَګذارلو سره سم په هغه ساعت فوراً هغه اوږداسے مړ شو. لکه چه نوم نښان یۓ نه وو.

۳ روایت دے. چه یو ځل حضرت مخدوم جهانیان دَاوچ په جامع مسجد کښې دَ ګڼړو عالمانو او درویشانو سره ملګرتیا کښې معتکف وو. چه په دے منځ کښې د هغه وخت دَ اُوچ حاکم د دوئ زیارت له راغے. حاکم چه دَ مخدوم جهانیان نه ګیرچاپیره دَ درویشانو دومره ګڼړه ولیدله. نو په ډیر و درویشانو یۓ دبکه دهړکه اوکړله. او دَ جماعت نه یۓ اوکښل. دَ حضرت مخدوم جهانیان چه ورته فکر شو. نو حاکم ته یۓ اووئیل "اے بد بخته ته لیونے شوے یۓ چه درویشانو ته تکلیف ورکوے". چنانچه دَ مخدوم جهانیان دَ خولے نه دا الفاظ وتلے وو. چه سمدستی حاکم لیونے شو. جامے یۓ اوشلولے. او په لار و کوڅو کښې زغلیده. ډیر په مشکله خلقو راقابو کړلو. او په پښو کښې یۓ ورته زنځیرونه واچول. دَ دغه حاکم بوډا پلار دَ حضرت مخدوم په خدمت کښې حاضر شو. معافي یۓ اوغوښتله. حضرت مخدوم پرے رحم اوفرمايه. ورته یۓ او وئیل چه لاړ شه. ځوئ له دے غسل ورکړه. نوے جامے ورته واغونده. بیا یۓ دَ حضرت شیخ جمال خندان روزیارت له بوځه. چه زیارت اوکذاری. بیا یۓ دلته راوله. دَ حاکم پلار لاړ. چه څرنګ ورته هدایت شوے وو. دَ هغے تعمیل یۓ اوکړ. او چه هغه لیونے یۓ دَ حضرت مخدوم جهانیان مخے له راووست. په هغے دم روغ شو. بیا دَ حضرت مخدوم مرید شو. او دَ کمال درجے ته اورسیده.

مبارک اخلاق

حضرت مخدوم جهانیان به دَ غیر شرعي رسمونو څخه ډیر پرهیز کولو. تردے حده چه په غیر شرعي تعظیم لکه پښے ښکلول یا پښو ته را ښکته کیدلو به خفه کیدلو او دا خبرے به یۓ قطعًانه خوښولے. که څوک

مرید به راغے. او دَ عزت په خاطر به یۓ دَ دوئ دَ پښو ښکلولو کوشش کولو نو هغه به یۓ پښو ته را ښکته کیدلو ته نه پریښودلو. او نه به یۓ کوم مرید ته دا اجازت ورکولو چه هغه راشي. او د دوئ په پښو کي سر کیږدي.

یو مرید د دوئ په تعریف کښې یو نظم لیکلے وو. په هغے کښې دَ حضرت مخدوم دَ نامے سره "سید السادات" مه وایۓ بلکه "ګدا یۓ عالم" رانه وایۓ. که فکر اوکړو د دوئ دا قول په ډیره تواضع دلالت کوی.

دَ دوی په طبیعت کښې ډیره زیاته خاکساری او کسر نفسی وه. دے خبرے مثال دا دے چه یو ځل خواجه شیخ شرف الدین احمد منیری بهاری سهروردی خپلے پنړے دوئ ته راولیږلے. غرض یۓ دا وو. چه زه ستاسو دَ پښو میارکو دَ پنړو په مثال یم. دَ هغے په جواب کښې حضرت مخدوم ورته خپل پټکے اولیږلو. مطلب یۓ دا وو. چه ته ځما دَ پاره دَ "سرتاج" یۓ.

حضرت مخدوم به دَ سماع (قوالی) آوریدلو نه ډیر زیات پرهیز کولو. فرمایئل به یۓ په سماع کښې اختلاف دے. لیکن دا د هغه سړی دَ پاره مباح کیدلے شی. چه دَ قوالي اوریدلو اهلیت لري. (د لته دا یادلرل پکار دی چه دَ لفظ سماع لغوی معنی دَه آوریدل. او په اصطلاح کښې صرف هغه قوالي ته سماع وائي. چه خوش آوازئ سره حمد او نعت اولوستے شي. دَ زمانے په تیریدلو عارفانه او دَ صوفیانو کلام چه هغه فحش نه وی. دَ هغے آوریدل هم په دے تعریف کښې شامل کړے شول. لیکن دَ درے شرطونو دَ پابندئ سره چه قوالی کونکے به ښځه نه وی. پی مخ هلک به نه وی. او ډنګ ډونګ یعني ساز او سرود به ورسره نه وی. که دا څیزونه ورسره وی. نو بیا په اتفاق دَ ټولو علمانو سره دغه سماع او قوالی ناجائزه دَه. دَ حضرت شیخ نظام الدین اولیاء په کتاب کښې راوړی دی.

چه یوه ورځ د حضرت شیخ نظام الدین اولیاء نه چاپتپوس اوکړو چه یا شیخ! فلانکے بزرګ خود قوالئ په وخت کښ ساز او سرود هم ورسره آوری. نو حضرت سلطان المشائخ اوفرمائیل. چه دا حرام کار دے او که بالفرض یو بزرګ حرام کار کوی نو د بزرګ په فعل هغه حرام کار نه حلالیږی. بلکه دا سے وایه چه یو سړے ځان ته بزرګ هم وائی او خلاف شریعت کار هم کوی.)

د حضرت مخدوم جهانیان لوئ کار د دین اسلام تبلیغ او نشر و اشاعت وو. بے شمیره کفار او مشرکین د د وئ په مبارکو لاسو نو مسلمانان شوی او په ایمان مشرف شوی وو.

(وفات)

د عامو تذکرو د روایت مطابق په ورځ د چارشنبے چه د غه د لوئ اختر ورځ هم وه. یعنے د ذالحجه لسم تاریخ وو. په سنه ۷۸۵ه کښ وفات شو. لیکن مفتی غلام سرور لاهوری ځینو کتابو کښ ئے تاریخ وفات سنه ۷۸۸ه بیان کړے دے. او د وفات ماده د تاریخ ئے دا جمله لیکلے ده. (مخدوم زمان) ۷۸۸

مزار مبارک ئے په اوچ بهاولپور کښ دے. او مرجع د عام او خاص ده. اوچ د یو مشهور تاریخی مقام نوم ده. چه په سابق ریاست بهاولپور کښ واقع ده. او د ملتان نومے ښهر ته جنوب مغرب طرفته د (۷۰) میلونو په فاصله کښے ده.

(ملفوظات)

د د وئ ملفوظات چه د د وی مریدانو د کتاب په شکل کښ راجمع کړیدی د هغو د کتابونو نومونه دا دی. خزانه جلالی. سراج الهدایه. جامع العلوم په دے کتابونو کښ د تصوف ټول حقایق او د علم اخلاق مسائل په ډیره ښکلے طریقه سره بیان شوی دی. چه د عامو مسلمانانو د روحانی مذهبی او اخلاقی اصلاح د پاره ډیر زیات فائده لرونکی کتابونه دی.

خلیفه ګان

روایت دے چه د حضرت مخدوم جهانیان د مریدانو ټول تعداد یو لکه دوه لکه او یاره شپیته زره وو. چه د لته د د وئ د یو څو نامورو خلیفه ګانو نومونه لیکلے شی.

(۱) حضرت سید اشرف جهانګیر سمنانی، عراقی، متوفی ۲۷ محرم سنه ۸۰۸ه

(۲) حضرت سید صدر الدین محمد الملقب په راجو قتال چه د حضرت مخدوم جهانیان خپل ورور وو. او مزار مبارک ئے په دهلی کښ دے. لیکن په بل روایت د د وئ مزار هم په اوچ کښ دے. په ۱۶ جمادی الاخر سنه ۸۲۷ه کښ وفات شوے وو.

(۳) حضرت سید علم الدین د ترمذی ساداتو د خاندان نه وو. اصلی وطن ئے قنوج وو. د مخدوم جهانیان مرید شو. جونپور ته لاړ. او هم هلته پاتے شو.

(۴) حضرت شیخ سراج الدین متوفی سنه ۸۲۰ه د قرآن مجید حافظ وو. مخدوم جهانیان ډیر کلونه وړپسے نمونځونه کذارلی وو. مزار مبارک ئے په کالپی کښ دے. د دے نه علاوه حضرت سید اشرف الدین مشهدی، سید علاء الدین حسینی سید محمود شیرازی، شیخ تاج الدین بهکری، مولانا عطاء الله، حضرت نور قطب عالم زاهدی او حضرت خواجه یحیٰ کبیر غورغشتی ئے هم مشهور خلیفه ګان وو. (د یحیٰ کبیر تذکره به راشی)

روحانی اثار

لکه چه مخکښ ذکر اوشو حضرت مخدوم جهانیان جهان ګشت دوه ځله د تمامی دنیا سیاحت کړے وو. او په دویم ځل سفر کښ ورسره خپل مشهور مرید خواجه یحیٰ کبیر غورغشتی هم ملګرے

ووـ حضرت مخدوم چه دد ے دویم ځل سیاحت په دوران کښې د پښتو
بخوا" په کوم کوم ځائے کښې کرځید لے وو۔ او چرته چرته یئ چھلے او کښلے وی
عبادتونه او ریاضتونه یئ کړی وو۔ بیا روستو د هغه ځای مسلمانانو
حضرت سید جلال الدین حسین مخدوم جهانیان بخاری د عبادت
او ریاضت په دغه ځایونو باندے یا خو:-

(الف) خانقاهونه جوړ کړی دی۔

(ب) یا یئ پرے تسلی جوړ کړی دی۔

چه نن ورځ د عوامو پښتنو د بے علمئ، ناواقفیا۔ او بے خبرئ
په وجه د سید جلال الدین حسین بخاری د عبادت او ریاضت دغه
ټول ځایونه د "دوی د زیارتونو" په نامه مشهور دی۔ بلکه د ډیر
ساده توب په وجه تر دے حده قیصے کوُلے شی۔ چه حضرت
سید جلال بخاری علیه الرحمة او ده ځایه بنیخ دی۔ لاحول ولاقوة الا بالله

چنانچه هم دد ے بے خبرئ په وجه په سابق سرحد او قبائلی
علاقو کښې دد ے نمونے او ده ځایونه داسے موجود دی۔ چه هغے هر یو
ته د سید جلال بخاری زیارت وئیلے شی۔ د مثال په طور:-

(الف) د ریاست سوات په "ابوها" نومے مقام کښې د سید جلال بخاری
زیارت۔ (ب) په ضلع مردان کښې د مرکزی مقام مردان او هوتی ترمینځه
د آثار قدیمه وُد بخوانی ډهیرئ د پاسه هدیره کښې د سید جلال بخاری زیارت

(ج) د ضلع پیښور په اتمانزئ کښې د تنګی چارسده سړک په غاړه د کلی
جنوب طرفته د سید جلال بخاری زیارت۔

(د) په کرم ایجنسئ کښې د پورتنئ کرم په علاقه کښې د سید جلال
بخاری زیارت۔ ټول دد ے نه علاوه په پښتونخوا کښې چه نور هر
څومره زیارتونه د سید جلال بخاری زیارتونه نه دی۔ بلکه په

هغې کښې اکثر د حضرت مخدوم جهانی جهان ګشت آستانے دی۔ د عبادت
او د ریاضت چیله خانے او تکیه ګانے دی۔ او بعض داسے دی چه هغه
د دے مخدوم جهانیان په اولاد کښې د نورو سیدانو مزارونه دی چه
لفظ "جلال الدین" د هغوی د نومونو سره په طور د لقب ذکر شوے
دے۔ او خبره داغلطه ده۔ چه سید جلال الدین بخاری او ده ځایه
بنخ شوے ده۔

خبره دا ده چه لکه روستو به د مخدوم جهانیان د نامور خلیفه
حضرت خواجه یحیٰ کبیر غورغشتی په تذکره کښې هم پرے بحث راشی۔
هر کله چه په هغه زمانه د پښتونخوا د ټولو قبائیلو لوئ روحانی پیشوا
هم دغه سید جلال الدین حسین مخدوم جهانیان جهان ګشت وو۔ په
دے وجه هغوی د خپل نامور خلیفه خواجه یحیٰ کبیر غورغشتی د خواهش
مطابق د پښتنو د هر یو تمن۔ پښت او قبیلے سره چه په کومه کومه علاقه
کښې ورځے او شپے تیرے کړے وے۔ په دے غرض چه د خدائ د دغه مخلوق
ته امر معروف او د اسلام د نیکے لارے تبلیغ او هدایت اوکړی۔ او د شریعت
او طریقت په فیوضاتو باندے عام او خاص سرفراز کړی۔ نو په دغه
وجه په هغه زمانه عامو او خاصو ټولو خلقو به دده خانقاهونه خپلے آستانے
ګڼړلے۔ چه روستو د زمانے په تیریدلو۔ او ناواقفیا او کم علمئ په سبب
د هغے نه زیارتونه جوړ شول۔ او خبره تر دے حده راورسیده چه نن
وئیلے شی حضرت سید جلال بخاری او ده ځایه دفن دے۔

که فکر اوکړے شی۔ نو نن هم په ټوله پښتونخوا کښې هر هغه
ځائے متبرک ګڼړلے شی چه چرته کوم یو سپین سړی ناسته کړے وی۔
مګر افسوسناک شکل یئ داد ے۔ چه د یو بزرګ د ناستے د ځای نه
زیارت جوړ کړے شی۔ جهنډے پرے او لګولے شی۔ او ډیوے پرے بلے شی۔

او بيا زيا ته د افسوس خبره داده. چه هغه بزرګ چه کوم تعليمات مونږ
ته پريښي وي. يعنې د خداى او رسول لاره را ښيکول. د شريعت په
احکامو پوره پوره عمل کوول. او د نيکئ دينداري. ديانتدارئ پاکيزه
ژوند تيرول. دغه هر څه هير کړے شي. او فقط د يو بزرګ نوم ياد
او ساتلے شي. مونږ له د خپلو مشاهيرو بزرګانو د ژوند نه دا سبق
آخيستل پکار دي. چه د دنيا په دے خو ورځے ژوند کښ د آخرت د پاره
د نيکئ توښے کټلو کوشش او کړو.

تاريخي فائده

دلته د تاريخي فائدے په خاطر د يو څو خبرو درج کوول مناسب ګڼړلے شي.
1 يو دا چه حضرت سيد جلال الدين بخاري ګنج علم (شهيد)
سنه ۳۸۶ هـ او حضرت سيد جلال الدين مير سرخ بخاري متوفي
سنه ۶۹۰ هـ په خاندانونو کښ لفظ د "جلال الدين" او "جلال" د هر يو
بزرګ د نوم سره په طور د خانداني لقب استعماليږي. يعنې څرنګه
چه د دوئ د نوم سره دويم نسبتي نوم بخاري ليکلے شي. د دے خبرے
د ښودلو د پاره چه د ساداتو دا خاندان د بخارا استوګن وو. دغه شان
د دوئ د نوم سره لفظ د جلال هم ليکلے شي. د حضرت مخدوم جهانيان
په يوولسم پشت کښ بره نيکه نوم احمد وو. چه قتال ئے عرف وو. ابو
يوسف او ابو محمود ئے کنيت وو. او جلال الدين ئے لقب وو. په سنه ۳۳۲ هـ
کښ پيدا شوے وو. او په سنه ۴۱۲ هـ کښ وفات شوے وو. د عراق نه
بخارا ته هم دے راغلے وو. چونکه جلال الدين د ده لقب وو. نو
روستو دا په خاندان کښ دا لقب په موروثي شکل کښ پاتے
شو. د مثال په طور د دے سيد احمد قتال د يو ځوئ نوم علي وو.
هغه په جلال الدين اکبر نامه مشهور وو. د دويم ځوي نوم ئے

حيدر وو. هغه په جلال الدين اصغر نامه باندے مشهور وو. او
بيا نه روستو د دے خاندان د هر يو فرد نوم سره دغه لقب مشهور
جلال الدين استعمال شوے ده.
دا چه پورته ذکر شو دا يوه داسے تاريخي نکته ده. چه د کومو خلقو
نه کردينه نه دے رسيدلے. هغوئ د ځان نه عجيبه عجيبه قيصے جوړے
کړے دي. ځکه مونږ او وئيل چه د حضرت مخدوم جهانيان اسم محضه
حسين دے. ابو المحمود ئے کنيت ده. جلال الدين ئے لقب ده. او بخاري
ئے نسبتي نوم ده. لکه د دوئ د نيکه نوم چه حسن دے. جلال الدين
او جلال اعظم ئے لقبونه دي. او مير سرخ بخاري ئے نسبتي نوم ده او د دے
تاريخي نکتے نه دا هم واضحه کيدے شي. چه هر کله د سابق صوبه سرحد
او قبائلي علاقو د بخاري ساداتو اکثر خاندانونه هغه دي چه د اوچ
بهاولپور نه را خوره شوي دي. لکه د علاقه اورکزي تيراه. کوهاټ
پيښور ښهر. هشتنغر. سوات او باجوړ. بخاري سيدان شول او په دے
کښ اکثر د مخدوم جهانيان د خاندان بخاري سادات دي. په دے وجه
د دے خاندان د اکثرو مشاهيرو بزرګانو د نومونو سره لفظ د "سيد
جلال الدين بخاري" په طور د خانداني لقب سره استعمال شويدے.
او ډيره ممکنه ده چه د پښتونخوا په علاقه کښ ځنے زيارتونه چه د سيد
جلال الدين بخاري په نوم مشهور دي. هغه د مخدوم جهانيان په
خاندان کښ د ډيرو روستو پيړئ د بزرګانو سيدانو زيارتونه
دي. بهرحال دا يو داسے سوال دے. چه زياتي نور تحقيق ته غواړي.
2 دويمه نکته دا ده. چه د پيښور ښهر د بخاري ساداتو په قلمي
شجره کښ د مخدوم جهانيان د نوم سره په طور د لقب "ګنج عالم"
ليکلے شوے دے. دا لقب په نورو تذکرو کښ وجود نه لري. البته

دَمخدوم جهانیان په نمسو کښې دَیو نمسی نوم داسې راغلې دې. سید عبدالرحمان گنج عالم ولد سید سراج الدین ولد سید ناصرالدین محمود ولد سید جلال الدین حسین مخدوم جهانیان. که مونږ دَ پیښور دَ شجرې په سند سره دَ مخدوم جهانیان دَنوم سره "گنج عالم" یولقبی نوم شمار کړو. نو دا به او وایو چه دا هم دَ هغه نومونے لقب دے. لکه دَ حضرت شیخ بهاءالدین ذکریا قدس سره دَ نوم سره چه "غوث العالم" لقب دے. یا دَ هغه دَ نمسی شیخ رکن الدین دَنوم سره چه "رکن عالم" لقب دے. مګر دلته ورسره دا هم یاد لرل پکار دی. چه دَ مخدوم جهانیان دَنوم سره دَ لقب په "گنج عالم" لوستل پکار وی. ځکه چه دَ سنه ۴۰۰ھ دَ زمانې دَیو بل سید جلال الدین بخاری تذکره چه مخکښې په تفصیل سره درج شوې دَه چه مزار مبارک یې په ملاکنډ ایجنسئ ریاست دیر کښې دے. دَ هغه لقب "گنج علم" دے. بایدچه د دے فرق لحاظ اوساتلے شی.

بخاری سادات

مخکښې دے خبرے ته اشاره شوے دَه. چه په مغربی پاکستان کښې دَ بخاری ساداتو اکثر خاندانونه دَ اُوچ نه خوارۀ شوی دی. او په دوی کښې زیات تعداد دَ مخدوم جهانیان دَ کورنئ دے. دَ معلوماتو دَزیاتوالی په خاطر ددے مبارک خاندان په اختصار سره بیان مناسب معلومیږی.

دَحضرت سید جلال الدین حسین بخاری مخدوم جهانیان پنځه ځامن وو. نومونه یې دادی:-

(۱) سید حاجی ناصرالدین (۲) سید بهاؤالدین (۳) سید مکرم الدین (۴) سید حسن الدین (۵) سید نورالدین.

په دوی کښې دَحضرت مخدوم دَ مشر ځوئ سید ناصرالدین لس ځامن وو چه نومونه یې دادی:-

سید حامد کبیر. سید علم الدین. سید شهاب الدین. سید اسماعیل. سید سراج الدین. سید فضل الله. سید برهان الدین (ددهٔ اولاد په گجرات دے.) سید منورالدین المعروف بنډگی شیخ الاسلام (ددهٔ اولاد دَ بهارت په قنوج نومے ښهر کښې دے.) سید نظام الدین (ددهٔ په قبایلی علاقه اورکزائے تیراه کښې دے.)

لکه چه مخکښې ورته اشاره شوے دَه. دَحضرت مخدوم دَ مشر ځوئ ناصرالدین محمود دَ پنځم ځوئ سید سراج الدین دَ ځوئ نوم سید عبدالرحمٰن "گنج عالم" وو. ددے حضرت سید عبدالرحمٰن دَ ځوی نوم سید رکن الدین وو. بیا ددهٔ دَ ځوی نوم سید بڼ ها شاه وو. بیا دَ هغه دَ ځوئ نوم وو.

حضرت سیّد شاه رحمت اللهؒ جهانګلا موج دریا

چه په موضع منګوره علاقه خوشحال ګړه ضلع کیمبل پور کښې یې زیارت دے. ددهٔ درے ځامن وو.

(۱) سید کنجکوارا (۲) سید امام علی (۳) امام حاجی شاه. د دے درے وارو ځامنو قبرونه هم دَ خپل پلار حضرت موج دریا سره په موضع منګوره کښې دی. بیا په دوئ کښې دَ حضرت سید امام حاجی شاه درے ځامن وو. دَیو ځوئ نوم وو.

سید نبی شاه علیه الرحمة

چه دَ ضلع پیښور دَ علاقه مهمند خصوصاً آدزی، متنی او کوهاټ ښهر دَ بخاری ساداتو خاندانونه ددهٔ اولاد دے. ددے سید نبی شاه په پنځم پښت کښې ښکته دَیو نمسی نوم وو.

سید حسن شاه علیه الرحمة

دا سید حسن شاه دَ سنه ۱۰۵۰ھ په شاؤ خوا کښې دَ موضع آدی زی.

متنی نه کوهاټ ښهرته تلي وو. اوهلته د کوهاټ ښهرپه محله جنګل خیل کښې آباد شوے وو. اولاد یې تراوسه دغلته آباد دے. ډیره عزتمنده روحاني، علمي اوادبي کورنۍ ده. ددے خاندان نامور افراد وپه تیرودرے سوه کلونوکښې په دے ملک د اسلام ډیرخدمت کړیدے. د پښتوژبے نامورادیب پیرمطیع الله هم په دے خاندان کښې تیرشوے. دده دیومشهورمناجات ابتدائي دوه شعرونه داسے دي.

خبرزده کړه آګاهُو :: معبود نشته بے یاهُو
تل یاهُوکړه په زړه هو :: په دنیا مکړه هاهُو

دحضرت سید حسن شاه د نسب شجره داسے ده. سید حسن شاه بن سید ګوهرشاه بن سید رنګ شاه بن سید شیرشاه بن سید نجیب شاه بن سید نبی شاه بن سید حاجي شاه بن سید رحمت الله موج دریا علیهم الرحمة والغفران.

حضرت سیّد محمود پیر علیه الرحمة

دحضرت سید امام حاجي شاه د دویم ځوی نوم وو حضرت سید محمود پیر علیه الرحمة چه د پېښور ښهر. تحصیل پېښور خصوصاً موضع دلازاک اوکانکوله وغیره د بخاري ساداتو خاندانونه دده په اولاد کښې دي. د ضلع کیمبل پور د علاقے نه په اول سر کښې هم دغه حضرت سید محمود پیر پېښور ښهرته تشریف راوړے وو. بیا دے ځائ نه موضع دلازاک ته لاړل. اوهلته آبادشول. روستو ترینځه دوپښتو پورے داخاندان هم هلته په دلازاکو کښې آباد وو. او بیا د دغه ځائ نه دوباره ددے خاندان سادات پېښور ښهرته راغلي دي. پدے نزدے زمانه کښې سیّد آغا لعل بادشاه په دے خاندان کښې مشهور تاریخي اوسیاسي شخصیت تیرشویدے. په پېښور ښهر کښې د بخاري ساداتو

بوه بله کورنۍ هم ده چه په کریم شاهي بخاري ساداتو مشهوره ده. دوئ د نسب شجره حضرت سید محمد غوث لکه چه مخکښې اشاره شوے وه. د حضرت مخدوم جهانیان مشرتره استاذ او پیر طریقت هم وو.

حضرت میران محمد شاه موج دریا بخاری رح

د حضرت مخدوم جهانیان په اولاد کښې په سنه ۱۰۱۳ھ کښې یو بزرګ نمسے پیرشوے. چه د هغه نوم "محمد" وو او په حضرت میران محمد شاه بخاري مشهورو. د اوچ نه لاهورته راغلے وو. شهنشاه جلال الدین اکبر ورسره خصوصي عقیدت لرلو. د دوئ د خانقاه د اخراجاتو د پاره یې په لاهور او بټاله کښې د یو لاکهه روپو جاګیر بخښلے ده. د دوی دوه ځامن وو. سید صفي الدین او سید بهاءالدین چه د دے دواړو اولاد په لاهور او بټاله کښې آباد دے. او لکه چه مخکښې اشاره اوشوه حضرت میران محمد شاه رح په سنه ۱۰۱۳ھ کښې وفات شوے دے. علیه الرحمة والغفران.

سید احمد بخاری

دحضرت سید محمود ناصرالدین اول ابن مخدوم جهانیان رح د یوی ځوی نوم سید فضل الدین وو. د هغه د ځوی نوم سید علاءالدین وو. چه مزار یې په کشمیر کښې دے. بیا د ده د ځوی نوم سید ضیاءالدین وو. او بیا د ده د ځوی نوم سید احمد وو چه د کشمیرنه د ضلع کیمبل پور علاقه چچ پرهلي نومکلي ته راغلي وو. د ضلع مردان موضع لاهورته راغلے دوباره بیا پرملي ته تلے وو. مزاریې په پرملي کښې دے. ددے حضرت سید احمد..... د ځوی نوم سید جمال الدین چه مزاریې په قصبه لاهور میدان کښې دے.

حضرتِ سیّد پیر ابراهیم بخاری علیه الرحمة

ولادت ———————— ملتان

وفات ———————— قبائیلی علاقه باجوړ

په قبائیلی علاقه باجوړ کښې د سادانو ګڼ خاندانونه آباد دی. لکه سادات بنوړخیل[1]، سادات مشوانی[2]، سادات تارن[3]، سادات ترمذی[4] (د پیر بابا اولاد) سادات مکی[5] (حاجی خیل سادات) سادات ابراهیم خیل[6]، سادات کاکاخیل[7]،

په باجوړ کښې د ترکلانی قوم مختلفې قبیلې چه په هرځو مره علاقو وادی کانو، درو او رود بار کښې آباد دے. په هغې کښې د دے قوم د کل مقبوضه جایداد پنځمه حصه د دے سادانو سیرۍ ده. په دے سادانو کښې ډیر لوئی لوئی عالمان او بزرګان تیر شویدی. او هر کله چه د ترکلانی قوم د ټولو قبیلو. لکه ماموند، سلارزائی، اسماعیل زائی، عیسیٰ زائی خلق د عالمانو او سادانو مشائخو ډیره قدر او احترام کوی. چه پخپل مجموعی جایداد او ملکیت کښې د دغه پنځمه حصه ئې د وی ته په طور د سیرۍ ورکړے ده. نو همدغه وجه ده چه د دے عالمانو او بزرګانو د فیوضاتو له برکته په دے علاقه کښې د دین اسلام عزت او حرمت له حده زیات دے. او خلق ئې په دین مئین دی. دینداره او اهل سنت والجماعت مسلمانان دی.

د قبائیلی علاقې باجوړ د ابراهیم خیلو سادانو مورث اعلیٰ حضرت شیخ المشائخ سید ابراهیم بخاری علیه الرحمة دے. چه مقامی طور په پیر ابراهیم بابا باندے مشهور دے. دے د خپلے زمانے لوئی ولی الله تیر شوی دے. او د دین اسلام د اشاعت او تبلیغ او د معرفت او طریقت د فیوضاتو د خوړلو د پاره ئې دے علاقې ته تشریف راوړے وو. د ده شجرهٔ د نسب حضرت سید جلال الدین حسن میر سرخ بخاری علیه الرحمة ته رسیږی.

مخکښې مونږ د حضرت سید جلال الدین میر سرخ په تذکره کښې بحث کړیدے. چه د د وی د مشرځوی نوم سید محمد غوث کبیر وو. او د دویم ځوی نوم ئې سید سلطان احمد کبیر وو. حضرت سید جلال الدین حسین مخدوم جهانیان جهان ګشت د دغه کشری ځوی فرزند ارجمند وو. چه مخکښې ئې تذکره بیان شوه. او د حضرت پیر ابراهیم بابا د شجرے وضاحت دا دے.

د قبائیلی علاقې باجوړ او قبائیلی علاقې مهمند د بخاری سادانو په شجرو کښې د حضرت پیر سید جلال الدین میر سرخ د مشرځوی نوم سید محمد غوث کبیر درج دے او بیا د هغه د ځوی نوم سید غوث بیان شویدے چه د حضرت سید ابراهیم بخاری باجوړی علیه الرحمة سلسله د وی ته رسیږی شجرهٔ د نسب ئې دا سے ده:-

سید ابراهیم بخاری[1] ابن سید عزیز الله[2] بن سید نور الله ثانی[3] بن سید فتح الله[4] بن سید نور الله اول[5] بن سید نور محمد[6] ابن سید نور الدین[7] ابن سید ابو سعید[8] مبارک بن سید غوث[9] بن سید محمد غوث[10] ابن سید ابو البرکات جلال الدین حسن میر سرخ[11] بخاری بن سید علی ابو المؤید[12] بن سید ابو علی جعفر[13] بن سید صفی الدین محمد[14] ابو الفتح بن سید محمد[15] بن سید محمود اصغر[16] بن سید احمد[17] قتال ابو یوسف بن سید عبد الله[18] بن سید علی اشتر[19] بن سید عبد الله جعفر ثانی[20] بن سید امام حسن[21] عسکری بن سید امام علی نقی[22] بن امام محمد تقی[23] بن امام رضا[24] بن امام موسیٰ[25] کاظم بن امام جعفر صادق[26] بن امام محمد باقر[27] بن امام علی زین العابدین[28]

ابن سید الشهداء امام حسین رضی الله عنهم اجمعین

مخکښې مونږ دا بحث کړیدے چه د قبائیلی علاقې باجوړ او مهمند په شجرو کښې د سید عبد الله جعفر ثانی د پلار نوم سید امام حسن عسکری شویدے. لیکن د ګوهر ګرهی د بخاری سادانو بیان دا دے چه حضرت سید امام علی نقی

درے ځامن وو۔ (۱) امام حسن عسکری (۲) سید حسین (۳) جعفر ثانی
په وی کښې د سید ابراهیم بخاری د مورث اعلیٰ میر سرخ بخاری د نسب شجره حضرت
سید جعفر ثانی ته رسیږی لکه چه د حضرت سید علی ترمذی پیر بابا
د نسب شجره چه حضرت امام حسن عسکری ته رسیږی۔ او د قبائیلی علاقے
مهمند د سید شیخ ذکریا شجره چه حضرت سید حسین ته رسیږی۔

حضرت سید ابراهیم قدس سره په شجره کښې د حضرت میر
سرخ بخاری په یوولسمه پیړۍ کښې بنسے دے۔ هرکله چه حضرت میر سرخ
بخاری په سنه ۶۹۰ھ کښے وفات شوید ے۔ او د علم اصول تاریخ د یو روایت مطابق
په یوسل کاله کښې درے کسان راتللے شی۔ نو په دغه حساب حضرت پیر ابراهیم
د سنه ۱۰۲۳ھ د زمانے بزرگ دے۔ او په تاریخی اعتبار سره حضرت پیر سید
علی ترمذی پیر بابا او حضرت شیخ ابراهیم بابا دواړه د یوے زمانے بزرگان دی۔
او دواړه د شیخ سالار رومیؒ مریدان هم دی۔

د حضرت سید پیر ابراهیم بابا متعلق د باجوړ او مهمند د سیدانو
د شجرو بیانونه مختلف دی۔ د مهمندو د شیخانو سیدانو روایت دا دے۔ چه دے د
باجوړ قبائیلی علاقے ته د غزنی نه راغلے دے۔ او د باجوړ د پیر ابراهیم خیلو
سیدانو خپل صحیح روایت دا دے۔ چه دے د ملتان نه د موجوده ضلع کیمبلپور
پنج نوے علاقے ته او بیا د هغه ځائ نه د باجوړ د ماموندو علاقے ته راغلے وو۔
...آباد شوے وو۔ او هم دلته وفات شوید ے۔ او مزار مبارک یے د ماموندو په
علاقه کښې په وادئ چارمنګ کښې د کوټکی نومے کلی خواته دے۔ د ولادت او
وفات دواړه صحیح تاریخ یے تر دے وخته پورے راته معلوم شوی ندی۔ البته
زمانه یے هم هغه سنه ۱۰۲۳ شاوخوا ده۔ او په سنه ۱۰۰۴ھ کښې باجوړ ته راغلے دے۔
د باجوړ د پیر ابراهیم خیلو سادات روایت دے چه د حضرت سید
ابراهیم د ځوئ نوم سید اسماعیل و چه د هغه دوه بیبیانے وے۔ یوه د پیر بابا لور...

د هغے نه یے دوه ځامن پیدا شوی وو۔
(۱) میاں نور محمد چه مزار مبارک یے په باجوړ وادئ بابو قره موضع چورک
کښې دے۔ په چورک بابا یادیږی۔
(۲) میاں شاه نور چه زیارت یے د بابو قره په ډانډوکئ نومے کلی کښې دے۔ د
سید اسماعیل دویمه بی بی په تمام مومندو پښتنه وه۔ د هغے نه یے یو ځوئ
پیدا شوے وو۔ سید جلال علیه الرحمه۔ دے په خپل ژوند کښې د علاقه چارمنګ
په وادئ جندول ته راغلے وو۔ دلته آباد شوے او دلته بیا وفات شوے هم وو۔ په
تاریخی اعتبار سره د سنه ۱۰۸۹ھ د زمانے بزرګ دے۔ د ده مزار مبارک د وادئ جندول په
دره شالکنډی موضع بهنګنړ کښې دے۔ د حضرت سید جلال درے ځامن وو
(۱) دیو ځوئ زیارت د تاکره سره نزدے په موضع ړوپ کښې دے۔
(۲) د دویم ځوی زیارت په دره شالکنډی موضع "کودر" کښې دے۔
(۳) د دریم ځوئ سید مشهور نوم وو۔ د ده زیارت د پلار د مزار سره یو ځای دے۔

روستو د میاں مشهور ځوئ او میاں نشان د هغه ځوئ وو۔ میر
سید د هغه ځوئ وو سید شمال بیا د هغه ځوئ وو سید فلام ترے پنځم
پشت پورے د سادات دا خاندان د باجوړ په جندول نومے علاقه کښې اوسیده
او د دوئ پنځو واړه وزیارتونه په دره شالکنډی کښې دی۔ چه اولاد یے نن ورځے
په دے لاندې کلو کښې آباد دی۔ کودر، شیخنجی، ټوپ، بازارک، شډلس
بغرئ، مولی، ډبکیړ، ډینګی سار وغیره (دلته دا یاد لرل پکار دی۔ چه
بغرئ، مولے نومے کلی د وادئ میدان په دره انګو پڅه کښې دی۔ او د بغرئ
کلی نوم نن ورځے په چنارکوټ باندے بدل شوے دے۔)
د سنه ۱۲۵۴ھ په شاوخوا کښې د حضرت سید غلام محمد علیه الرحمه
ځوئ سید حیدر د وادئ جندول نه د وادئ میدان چنارکوټ نومے ځائے
ته راغے۔ او دلته آباد شو۔ د سنه ۱۲۸۷ھ په شاوخوا کښې وفات شوید ے۔

او مزار مبارک یې په چنارکوټ کښې دے. د دلا دَ څوئ نوم سید ابوالحسن وو. او دَ هغه نه یې دَ اولاد سلسله پاتے دَه. چه سید جعفر نوے حوٹے یې اوس ژوندے دے.

په مجموعی اعتبار دَ بخاری ساداتو دَ ابراهیم خیل خاندان سیدان دَ باجوړ په علاقه ماموند. بابوقره. جندول. میدان. برول. روبار او چارمنګ کښې آباد دی. دَ شریعت او طریقت سجاده نشین خاندان دے. او دے علاقه دَ دینی او روحانی رهنمائیے په سلسله کښې یوه مبارکه کورنۍ دَه.

دَ بابر، همایون او دَ اکبر دَ حکومت په ابتدائی ورځو کښې چه باجوړ دَ مغلیه حکمرانانو په قبضه کښې وو. نو په باجوړ یو سالانه خراج مقرر وو. دَ حضرت سید ابراهیم بخاری په زمانه کښې چه دَ شهنشاه اکبر امیر زین خان کوکه باجوړ دوباره رعیت کړ. نو حضرت سید ابراهیم له یې په سنه ۱۰۰۲ھ کښې دَ یو فرمان په ذریعه دَ علاقه باجوړ خراج په جاګیر کښې ورکړ. دَ شهنشاه جلال الدین اکبر دغه تاریخی فرمان چه دَ ابوالفضل علامی دستخط هم پرے موجود وو. دَ سید ابراهیم بخاری دَ خاندان سره موجود دَه. چه دَ تانبے په یوه لوحه تختی کنده شوے لیک وو. د دے نه هم معلومیږی چه دَ باجوړ دَ قبائیلو دَ پاره د دے ساداتو دَ مبارک خاندان وجود څومره دَ برکت باعث وو. علیهم الرحمة والغفران.

سنه ۹۷۴ھ شهنشاه عبدالاکبر	بسم الله الرحمن الرحیم	سنه ۹۷۴ھ شهنشاه عبدالاکبر

در سنه ۱۰۰۲ھ باجور سید ابراهیم ولد سید عزیز الله را بخشیدم وجه آن بود که من بیمار بودم. در آن وقت او از ملتان آمد دعا از برائے من کرد است و دعائے او خداوند کریم قبول کرد از آن وقت مرا صحت شد. ازین سبب من باجور او را بخشیدم. از دریائے کنړ تا دریائے پنجکوړه وانر بیابان بکړ تا غار ګنور من او را بخشیدم.

جلال الدین اکبر شاه. ولد نصیر الدین همایون شاه
سید ابراهیم ملتانی ولد عزیز الله
ولد ظهیر الدین بابر بادشاه. ولد سید نور الله. الراقم مفتی ابوالفاضل.

حضرت شیخ مولانا عبدالوهاب رح

المعروف اخون پنجو بابا علیه الرحمة

ولادت ـــــــــ تره کئی ضلع مردان سنه ۹۳۷ھ
وفات ـــــــــ اکبرپوره ضلع پیښاور سنه ۱۰۴۰ھ

حضرت مولانا شیخ قدوة العلماء والعارفین عبدالوهاب المعروف په اخون پنجو بابا علیه الرحمة دَ اکبرپورے دَ پیښور یو مشهور عالم او روحانی شخصیت تیر شویدے. چه دَ شمال مغربی پاکستان په اولیائے کرام کښې ډیر اوچت مقام ورته حاصل دے. په سنه ۹۳۷ھ کښې پیدا شوے او په سنه ۱۰۴۰ھ کښې دَ ۱۰۳ کلو په عمر وفات شویدے. علیه الرحمة والغفران.

دَ ځما دَ مطالعے او معلوماتو مطابق دَ دوئ حالات په لاندینو کتابونو کښې ذکر شویدی. تذکرة الابرار[1]. آئین اکبری[2]. مناقب[3] دَ شیخ عبدالوهاب. چه په دے نوم کښې و کسانو کښې کتابونه لیکلی دی. مثلاً (۱) مؤلف اخوند سالاک (۲) تالیف دَ شیخ عبدالغفور (۳) تالیف دَ شیخ میان علی (۴) تالیف دَ ملا خاکی (۵) او تالیف دَ میان بادشاه. سلوک الغزاة[8]. آئینه تصوف[9]. بیاض دَ میان غلام صدیق[10]. بیاض دَ میان ابوحامد[11]. تحفة الاولیاء[12]. دَ پښتو دَ ادب تاریخ[13]. پښتانه شاعران[14]. تذکره شیخ رحمکار[15]. تاریخ یوسفزائے[16]. مشائخ وعلماء سرحد[17].

دلته اول دَ تحفة الاولیاء په روایت دَ مولانا عبدالوهاب حالات په اختصار سره درج کوؤ ځکه چه د دے کتاب په بیان کښې بعض داسے تاریخی نکتے دی چه دَ هغې وضاحت او دَ نورو تذکرو دَ بیانونو سره یې تطبیق ضروری دے. وروسته به دغه پورته ذکر شوو تولو کتابونو او دَ هغې دَ بیانونو په تاریخی پس منظر باندے یوه تاریخی او تحقیقی تبصره درج کوؤ ځکه مناسب کنړو. چه د دے مشهور او نامور عالم او روحانی پیښوا

796

حضرت سیّد عبد الحکیم بخاری علیه الرحمة

ولادت ــــــــــــ پیبنور سنه ۱۱۵۵ھ

وفات ــــــــــــ کجرگړهی مردان سنه ۱۲۳۶ھ

حضرت مولانا شیخ المشائخ میاں اخوند سید عبد الحکیم بخاری علیه الرحمة په قوم بخاری حسینی سید وو. دده والد ماجد، دده نیکه او ورپسے دده خاندان پورتنی ترلسو نیکونه پشت په پشت دَ ولایت او کرامت خاوند ان لوئ عالمان او سجاده نشین بزرګان تیر شوی دی. او دَ مغربی پاکستان په شمال مغربی علاقو کښې د دین اسلام کوم خدمت چه ددے خاندان بزرګانو کړے دے. او دَ ظاهری او باطنی علمونو کوم فیوضات چه دوی خواره کړیدی. هغه ددے ملک دَ تاریخ یو زرین باب دے.

دَ حضرت سید جلال الدین حسین المعروف په مخدوم جهانیان جهان ګشت بخاری علیه الرحمة په پنځم پشت کښې نیکه نوم حضرت سید ابو علی جعفر علیه الرحمة وو. چه په سنه ۵۷۵ھ کښې وفات شوے دے. او مزار مبارک ئے په بخارا کښې دے چه شجره دَ نسب ئے داسے ده. سید جلال الدین حسین [1] ابن سید سلطان احمد [2] کبیر ابن سید جلال الدین حسن [3] الملقب په میر سرخ بخاری ابن سید علی [4] ابو المؤید (متوفی سنه ۵۱۶ھ) مزار بخارا ابن سید ابو علی [5] جعفر علیه الرحمة. دَ دے سید ابو علی جعفر یو ځوئ سید علی ابو المؤید وو. چه دَ حضرت مخدوم جهانیاں مشر نیکه وو. او دویم ځوئ ئے حضرت سید عبد الغفور علیه الرحمة وو چه په څوارلسم پشت کښې دَ حضرت اخوند میاں عبد الحکیم بخاری نیکه دے. او شجره دَ نسب ئے داسے ده. حضرت مولانا اخوند سید عبد الحکیم [1] ابن سید یار محمد [2] ابن سید لعل محمد [3] ابن سید تاج محمد [4] ابن سید یار علی [5] ابن سید ابراهیم [6] ابن سید حسین [7] ابن سید علی بلخی [8] ابن سید ناظر [9] ابن سید شاکر [10] محمد ابن سید عبد الکریم [11] ابن سید ...ز الدین [12] ابن سید ابو الفتح [13] ابن سید

عبد الغفور [14] ابن سید ابو علی جعفر [15] ابن سید محمد [16] ابو الفتح صفی الدین (متوفی سنه ۵۱۹ھ) ابن سید محمود [17] اصغر بخاری (متوفی سنه ۴۷۷ھ) ابن سید ابو یوسف جد قتال [18] (متوفی سنه ۴۱۳ھ) ابن سید عبد الله [19] (متوفی سنه ۳۵۲ھ) ابن سید علی اشتر [20] (متوفی سنه ۳۲۱ھ) ابن سید جعفر [21] ثانی ابن حضرت امام علی [22] نقی ابن حضرت امام محمد [23] تقی ابن حضرت امام علی [24] رضا ابن حضرت امام موسیٰ [25] الکاظم ابن حضرت امام جعفر [26] صادق ابن حضرت الامام همام محمد [27] باقر ابن حضرت امام زین العابدین [28] ابن حضرت سید الشهداء امام حسین [29] ابن علی ابن ابی طالب رضوان الله تعالیٰ عنهم اجمعین ط

حضرت سیّد لعل محمد بخاری

دَ حضرت سید عبد الحکیم بخاری نیکه یعنی دَ پلار پلار حضرت سید لعل محمدؒ په ننګرهاری نامه مشهور دے. چه په سلسله عالیه نقشبندیه کښې دَ حضرت مولانا شیخ عبد الغفور پیشاوری قدس سرہ خلیفه وو. او هم دا هغه نامور بزرګ حضرت سید لعل محمد ننګرهارے دے. چه دَ بلوچستان دَ مشهور بزرګ حضرت میاں عبد الحکیم کاکړ ابتدائی تربیت ئے کړے وو. او بیا روستو ئے دَ زیاتی تربیت دَ پاره خپل پیر طریقت شیخ عبد الغفور پیشاوری ته لیږلے وو. مزار مبارک ئے په ننګرهار (سمت مشرقی افغانستان) کښې دے.

حضرت سید یار محمد بخاری

دَ حضرت مولانا سید لعل محمد ننګرهارے فرزند ارجمند او دَ حضرت میاں عبد الحکیم والد ماجد حضرت مولانا سید یار محمد بخاری په یار محمد کابلی نامه مشهور دے او په سلسله نقشبندیه په بزرګانو کښې ډیر اوچتے مرتبے خاوند دے. دَ ظاهری او باطنی علومو فیض ئے دَ خپل والد ماجد او دَ هغوی دَ پیر طریقت مولانا شیخ عبد الغفور پیشاوری نقشبندی نه حاصل کړے وو. روستو دَ ننګرهار نه پیبنور ښهر ته راغلے وو او دلته استوګن شوے وو. په دینی علمونو کښې درجه دَ فضیلت ورته حاصله وه. لوئ عالم او کامل عارف وو. دَ علم عقائد او علم فقهه په موضوع دَ دوی یو تحقیقی کتاب ما

بلکه کامل عارفان هم وو. او پدغه وجه دَ هغوئ په درس کښې یو خاص قسم له اثر او برکت وو. داد ومره بختور جماعت دے. چه کوم طالب علما نو پدے کښې درس لوستلے دے. هغه پخپله زمانه دَ علمی فضیلت او شهرت او چتے مرتبے ته رسیدلی دی. لکه پدے نزدے زمانه کښې حضرت شیخ المشائخ اخوند عبدالغفور المشهور بابا جی صاحب دَ سوات شو. یا مولانا پائینده محمد عثمان خیل مهمند شو. چه دے دواړو هم په دے جماعت کښې درس لوستلے دے.

لکه چه مخکښې ورته اشاره اوشوه. دَ حضرت میاں عبدالحکیم بخاری دَ وفات نه روستو دده په اولاد او نمسو کښې هم دَ اسلام دَ ظاهری او باطنی علمونو دَ درس او تدریس دا سلسله پاتے شوے ده. او ډیر لوئ بزرگان او فاضلان عالمان پکښې تیر شوی دی. او دَ دینی علمونو دَ قلمی کتابونو یوه لویه ذخیره ئے روستو راتلونکو نسلونو ته پریښے وه چه دَ هغے نه دَ خدائ مخلوق ته لوئ فیض رسیدلے دے. او په خصوصیت سره ما (عبدالحلیم اثر) ترینه ډیره فائده او چته کړے ده. جزاهم الله خیر الجزاء

هر کله چه دَ بخاری سادات و دے خاندان کورنئ دَ مغربی پاکستان په نورو ځایونو کښې خوره شوی نه ده. په غیر دَ هغه خاندانونو نه چه په افغانستان کښې. یا په دے کلی کجو کړهی کښې آباد دی. په دے وجه دَ حضرت میاں عبدالحکیم بخاری نقشبندیؒ دَ اولادیوه مختصره شان شجره دلته راوړلے شی. چه دے په ذریعه به دے مبارک خاندان دَ روستو زمانے دَ بعض نامورو بزرگانو حالات هم معلوم کړلے شی.

دَ حضرت مولانا میاں عبدالحکیم بخاری دَ ځوئ نوم سید عبدالرحیم وو. چه دَ هغه دَ ځامنو نومونه دا دي :-

(۱) سید میر غیاث الدین چه بیا دده دَ ځوئ نوم سید حسن وو.

(۲) سید معظم الدین. چه دده دَ ځوئ نوم سید حمید شاه وو. او بیا دَ هغه دوه ځامن وو. ۱ سید غنی شاه. ۲ سید احمد شاه.

(۳) سید میر حبیب الله چه دَ هغه ځوئ نوم سید افضل شاه وو. چه په

(عبدالحلیم اثر) دَ طالب علمئ په ورځو کښې لیدلے وو. چه دده نه علاوه دَ علم فقه په اکثر کتابونو دَ دوئ حاشیے هم موجودے دی. مزار مبارک ئے په پیښور کښې دے.

حضرت مولانا اخندزاده سید عبدالحکیم بخاریؒ دده جلیل القدر پلار او نیکه نامور فرزند وو. دینی علمونه ئے دَ خپل والد ماجد نه او ورپسے دَ حضرت میاں محمد عمر دَ چمکنو نه لوستلی وو. او چه په علوم ظاهری کښې درجه دَ کمال ورته حاصله شوه نو دَ طریقت او معرفت سبقونه ئے په طریقه نقشبندیه کښې دَ حضرت میاں محمد عمر چمکنی علیه الرحمه نه اخیستی وو. ډیر موده ئے دَ خپل پیر طریقت په صحبت کښې تیر کړے وو. او خرقه دَ خلافت ئے حاصله کړے وه. مسعود کل پاسنے دَ دوئ په حقله لیکی :-

دارنګ نقل کاندی میاں عبدالحکیم :: چمکنو کښې ډیر مدت وو زره مقیم

دغه رنګ دا دین هم دَ اخونزاده عبدالحکیم یو بیان نقل کړے دے. چه دَ هغے نه دَ حضرت میاں محمد عمر قدس سره دَ دوئ خصوصیت معلومیږی. لیکی :-

دا کوېل چه عبادت خانه خاصه وه :: دَ انوارو دَ اسرارو خلاصه وه
خادمان هم ورته ناست وو په حضور کښے :: په حضور دے کامل فائض النور کښے
ولے نو رسول مترخص دد غه ځایه :: یو زه پاتے بل صاحب وو خوشنمایه

حضرت سید اخوند عبدالحکیم بخاری دَ خپل پیر طریقت په اجازت سره دَ ضلع مردان موضع کجو کړهی ته تشریف راوړے او دلته استوګن شوے وو. چه روستو هم دلته په سنه ۱۲۳۶ھ کښې وفات شو. دَ دوئ دَ قیام په برکت سره کجو کړهی دَ دینی علمونو دَ درس او تدریس مرکز ګرځیدلے وو. او چه په کوم جماعت کښې دوئ درس ورکولو. روستو بیا هغه دَ میاں عبدالحکیم په جماعت مشهور شو. او تر ډیرے زمانے پورے دَ دینی علمونو دَ مشهورو او بختور درسګاه حیثیت ئے درلو. وجه ئے دا وه چه دَ دے دینی درسګاه استاذان چه هغه پښت په پښت دَ میاں عبدالحکیم بخاری دَ خاندان افراد وو. هغه یواځے عالمان نه وو

تورمیاں مشہور وو۔ او بیا دَ هغه پنځه ځامن وو۔ سید احمد۔ سید فضل محمد
سید ابوبکر۔ سید عبداللہ۔ سید محمد

(۴) سید حمید چه دَ هغه دَ ځوئ نوم سید محمد عمر وو۔ او بیا دَ هغه شپږ ځامن وو۔ سید ابوالقاسم۔ سید رسول۔ سید عبداللہ۔ سید غلام محمد سید شاہ رسول۔ سید محسن شاہ۔

(۵) سید محمد عیان دَ هغه دَ ځوئ نوم وو۔ سید زر شاہ دَ هغه دَ ځوئ نوم وو سید علی او بیا دَ هغه دوه ځامن وو۔ سید ولی۔ سید خان ولی۔ په دوئ کښې بیا دَ سید احمد ولد سید افضل شاہ ولد سید میر حبیب اللہ دوه ځامن وو۔

(الف) علی احمد چه بیا دَ هغه درے ځامن وو۔ فضل رحیم۔ فضل دیان۔ فصیح اللسان۔ په دوئ کښې دَ سید فضل دیان دَ ځوئ نوم سید حبیب الرحمن دے چه ځما ډیر مشفق دے۔

(ب) غلام حبیب چه بیا دده پنځه ځامن وو۔ سید محمد امین۔ سید روح الامین۔ سید نصر اللہ۔ سید سعد اللہ۔ سید عبد المفتاح چه په دوئ کښې سید روح الامین نن ورځے قاضی شریعت دے۔

حضرت ابوبکر علیہ الرحمۃ

په دوئ کښې حضرت مولانا سید ابوبکر ابن سید فضل شاہ ابن سید میر حبیب اللہ دده مبارک خاندان په روستنو مشرانو کښې لوئ فاضل عالم او کامل عارف وو۔ په سنه ۱۳۰۹ھ کښې ئې په مقام دَ بمبئی (بهارت) دَ حضرت سید محمد صالح قادری جیلانی نه په سلسله عالیه قادریه کښې بیعت کړے وه۔ دَ هغے دَ اول نه حضرت موصوف چه دَ اجازت ورله کوم لیکلے سند ورکړے وو۔ او روستی یو څو جملے دلته درج کوو چه دد ے نه دَ حضرت سید ابوبکر علیه الرحمۃ دَ مرتبے دَ لوئ والی اندازه لګول آسان شی۔ فرمائی:-

هذه شجرة اصلها اصیل وفرعها نبیل وحاملها رجل جلیل اسأل اللہ ان یرزقه الاستقامة بحرمة سیدنا محمد المهبط علیه الوحی والتنزیل مفیتها وانقذتها وانا افقر الورٰی وخادم الفقراء السید محمد صالح القادری الجیلانی .... اما بعد فان الرجل الصالح الکامل المقبل علی مولاہ المعرض عمن سواہ الراغب فی دار الآخرة الدهر ویش سید ابوبکر ابن سید فضل شاہ مرحوم جاء الینا بعد قدومنا فی ولایة بمبئی (من الهند) وطلب و التمس منا الدخول فی سلک الطریقة القادریة فرأیته رجلاً صالحاً فلقنته کلمة التوحید بادلتها واضحة عن شیخی والدی السید الشیخ خمیس القادری علیه الرحمة۔

په هغه زمانه چه بهرحال مره دَ مذهبی احکامو فتوئ په برصغیر پاک وهند کښې چاپ شوے دی۔ په هغے کښې په اکثرو باندے دَ حضرت مولانا شیخ ابوبکر علیه الرحمۃ مهر او دستخط موجود دے۔ یادده دَ مشر ورور مولانا سید احمد المعروف به "میاں صاحب دَ کوجر کړهی" مهر او دستخط دے۔

علیهم الرحمة والغفران۔
